



Kandidatuppsats i Historia III

Ht -2010

Why didn't Reagan invade Rhode Island instead?

- en studie om Ronald Reagans motiv till att USA skulle intervensera på Grenada.

Fredrik Svensson

Handledare: Attila Lajos

ABSTRACT

Fredrik Svensson

Why didn't Reagan invade Rhode Island instead? En studie om Ronald Reagans motiv till att USA skulle intervensera på Grenada.

Studien behandlar de motiv den amerikanske presidenten Ronald Reagan fann till att USA skulle intervensera på Grenada, samt hur denna motivbild skapades. Som teori användes John J Mearsheimers offensiva realism och metoden tog sin utgångspunkt i Ernesto Laclau och Chantal Mouffes diskursanalys. Materialet som undersöktes bestod av texter och uttalanden med Reagan som avsändare.

I analysen visade sig både motiv tillhörande den realistiska och liberala diskursen. Den liberala diskursen var dock underställd den realistiska, vilket visade på en hegemoni för den senare.

Nyckelord: diskursanalys, Grenada, offensiv realism, Ronald Reagan, USA, utrikespolitik.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Förord.....	7
1. Inledning.....	8
1.1. Bakgrund.....	10
1.1.1. Den oroliga ön.....	10
1.1.2. USA: utrikespolitik i Karibien – från Monroedoktrin till ”världspolis”	12
1.1.3. Karibien under Kalla kriget.....	14
1.1.4. En ny man i Vita huset.....	16
1.1.5. Interventionen av Grenada – två historier som flätas samman.....	17
1.2. Teoretisk utgångspunkt.....	19
1.2.1. Realismen.....	19
1.2.1.1. Offensiv realism.....	20
1.3. Tidigare forskning.....	21
1.3.1. Den amerikanska ideologin och USA:s utrikespolitik gentemot Karibien.....	21
1.3.2. Reagan och utrikespolitiken.....	23
1.3.3. Reagans utrikespolitiska användande av militära styrkor och säkerhetsstrategier.....	25
1.3.4. Grenada – en liten ö, men ett stort hot?.....	27
1.4. Syfte och problemformulering.....	30
1.4.1. Frågeställningar.....	30
1.5. Disposition.....	30
2. Metod.....	31
2.1. Urval och avgränsningar.....	31
2.2. Insamlings- och bearbetningsmetod.....	31
2.2.1. Kvalitativ metod.....	31
2.2.1.1. Diskursanalys.....	31
2.3. Källmaterial.....	33
2.3.1. Källkritik.....	34
3. Resultat och analys.....	36
3.1. Gammal utrikespolitik som går igen.....	36

3.2. Att göra upp med sitt förflutna.....	40
3.3. Att visa världen sin styrka.....	41
3.4. Diskursanalys kopplad till den teoretiska utgångspunkten.....	42
4. Diskussion.....	45
4.1. Metod- och teoridiskussion.....	45
4.2. Resultatdiskussion.....	45
4.2.1. Betydelsen av Grenadainterventionen.....	45
4.2.2. Reagan som drivkraft i historien eller dess produkt.....	47
4.2.3. Vägskalet för USA.....	48
5. Referenser.....	49

FÖRORD

När jag föddes den 3 april 1987 hette världens då mäktigaste människa Ronald Reagan, i alla fall om man får tro *Bonniers årsbok* från samma år. Hur som helst var nog detta inget jag ägnade särdeles mycket intresse åt under mitt första dygn i livet och definitivt visste jag inte att jag 23 år senare skulle skriva en kandidatuppsats i historia där han var huvudpersonen.

Under perioden mellan den 3 april 1987 och fram till sommaren 2008 förändrades världen. Berlinmuren föll, tidigare diktaturer blev demokratier och jag började jobba som vårdbiträde i Kristianstads kommuns hemtjänst. Min tid som vårdbiträde kanske inte fick någon direkt avgörande betydelse för världshistorien, men väl där kom jag under några av mina eftermiddagstillsyner i samspråk med en gammal jordbrukare från Tullsåkra.

Förutom sina kunskaper i hur man bäst sätter potatis och ympar päronträd, hade denne man ett stort intresse för amerikansk politik, ett intresse jag delade. Flera gånger under våra samtal kom vi in på detta och särskilt det stundande presidentvalet hösten 2008. Under ett av mina besök gick mannen fram till sin bokhylla och tog fram en bok som han trodde jag skulle tycka om att läsa. Där stod jag med Ronald Reagans memoarer och visste inte riktigt vart jag skulle ta vägen. Två veckor och 713 sidor senare var den utläst.

Mitt första tack vill jag ge till denne idag avlidna jordbrukare från Tullsåkra, vars namn jag av Kristianstads kommuns sekretesskäl inte får nämna. Utan dig hade inte precis denna uppsats blivit skriven.

Andra personer jag vill tacka är familjemedlemmar och vänner som under en tid har fått se sig utkonkurrerade av Ronald Reagans dagbok, hans brevkorrespondens med Margaret Thatcher och dylikt. Jag vill också passa på att tacka min handledare, Attila Lajos, för bland annat lotsning genom den kvalitativa diskursanalysens mysterier och till bibliotekspersonalen på Kristianstads Stadsbibliotek och Lunds Universitetsbibliotek för hjälpen att ta fram adekvata artiklar från amerikanska nyhetsmagasin.

Sist vill jag tacka huvudpersonen och den idag avlidne Ronald Reagan. Jag kan inte påstå att jag tilltalas särskilt mycket av hans politik, men han har lämnat efter sig en stor mängd material som i hög grad möjliggör studier av hans presidentskap. Trots att vi aldrig har träffats, känns det efter denna studie som om han är en bekant.

Tack.

1. INLEDNING

Fredagen den 21 oktober 1983 var den amerikanske presidenten Ronald Reagan trött. Den gångna veckan hade varit hård med en rad resultatlösa möten om det amerikanska deltagandet i det oroliga Libanon och flera strider med det demokratiska partiet beträffande budgetfrågor hade ägt rum. Reagan såg fram emot en helgs avkoppling tillsammans med sin fru Nancy. Tillsammans skulle de flyga till Georgia och Eisenhowerstugan i Augusta. I planerna ingick också ett parti golf med bland annat utrikesministern George Shultz. Det som utgjorde den största oron denna dag för Reagan var den stundande golfrundan. Han hade nämligen inte spelat golf på länge och var rädd för att göra en alldeles för slät figur på banan.

Semestern fick en dålig start. Vid fyratiden på lördagsmorgonen väcktes Reagan och ombads att bege sig till vardagsrummet i Eisenhowerstugan. Väl där mötte han bland annat utrikesministern Shultz och via en avlysningsskyddad telefonledning deltog vicepresidenten George Bush. Mötet gällde en förfrågan från Organisationen för de östkaribiska staterna om ett amerikanskt deltagande vid en intervention på Grenada.

I sin självbiografi skrev Reagan att en grupp extrema marxister hade tagit makten på ön och en mordisk terror mot dess motståndare hade inletts. Grenadas grannländer kände sig hotade och bad därför USA att sluta sig till dem för att störta extremisterna. Reagan frågade hur snabbt inledande förberedelser för en intervention på Grenada kunde sättas igång. Svaret blev inom 48 timmar. Reagans slutgiltiga order till interventionen uttrycktes med endast två ord; ”Do it”.¹

Tre dygn senare, klockan 05:36 på tisdagsmorgonen den 25 oktober, landade helikoptrar från det amerikanska slagskeppet Guam på ön. Detta var den första anfallsvågen och med sig bar de 400 marinkårssoldater.² Historien om Grenadainterventionen startar dock inte här, utan flera år tidigare.

I slutet på 1970- och början på 1980-talet var det många amerikaner som ansåg att USA var en supermakt på nedgång. En av dem var Reagan.³ I presidentvalet 1980 skulle republikanen Reagan komma att vinna en jordskredsseger över demokraten Jimmy Carter. Fyra år tidigare hade Carter vunnit på grund av ett allmänt missnöje efter USA:s förlust i Vietnam och Watergateskandalen.⁴ Det som nu förde Reagan till makten var hans huvudbudskap att återge

¹ Reagan, Ronald (1990) *An American Life*. New York: Simon and Schuster. s. 449-450.

² Magnuson, Ed (1983) D-Day in Grenada. *Time* 1983-11-07.

³ Karlsson, Svante (1996) *Amerikas bakgård – om USA:s utrikespolitik i Karibien*. Stockholm: Nerenius & Santérus Förlag. s. 253- 255.

⁴ Jönsson, Per (1980) *Carters utrikespolitik*. Stockholm: Utrikespolitiska institutet. s. 5-7.

USA dess storhet och återigen ta upp kampen mot kommunismen, en politik som bland annat skulle komma att drabba Grenada.⁵

Ön må vara liten, men den skulle komma att få en stor betydelse för USA. Vissa anser att hade Grenadainterventionen misslyckats, är det inte otroligt att kommande amerikanska militära aktioner som i exempelvis Panama 1989, Kosovo 1999 och Irak 2003 aldrig genomförts.⁶ Det som samtidigt gör denna studie aktuell är att USA idag befinner sig i en liknande situation som i början på 1980-talet. Landet brottas med ekonomiska problem, har avslutat eller är i vissa fall fortfarande indraget i både nationellt och internationellt ifrågasatta krig och flera politiska bedömare har börjat tvivla på USA som en framtida supermakt.⁷

Denna studie kan på så sätt kopplas till ett historiemedvetande. I ett historiemedvetande lever tidsbegreppen dåtid, nutid och framtid i en symbios där de är beroende av varandra och påverkar varandra. När nuet förändras rör sig historien och framtiden, samtidigt som det som skett i dåtid påverkar vår syn på nutiden och dess möjligheter. Synen på framtiden är i sin tur också beroende av vår historiesyn (sättet vi ser och tolkar historia) och vår förståelse av nutiden.⁸

Titeln till denna studie är ett citat från ett känt skämt som cirkulerade i USA 1983 och som syftar på Grenadainvasionen. I sin fulla längd lät det så här:

Why didn't Reagan invade Rhode Island instead?

I don't know.

It's too big.⁹

Det ligger mycket i det skämtet. Idag går det som sagt med facit i hand att se vilken betydelse interventionen hade, men vad var det som fick Reagan att 1983 ge order om intervention av denna till synes obetydliga och lilla ö? Det är detta jag vill ägna denna studie åt.

⁵ Jönsson, Per (1986) *Reagan, USA och världen*. Stockholm: Utrikespolitiska institutet. s. 13.

⁶ Crandall, Russell (2006) *Gunboat Democracy – U.S. Interventions in the Dominican Republic, Grenada and Panama*. Oxford: Rowan & Littlefield Publishers. s. 108-109.

⁷ Breithel, Ingemar, Ekman, Agnita, Gleisner, Ann-Sophie m.fl. (red.). (2009) *Bra Böckers årsbok 2008*. Stockholm: Bra Böcker. s. 226-227.

⁸ Karlsson, Klas-Göran (2004) *Historiedidaktik: begrepp, teori och analys*. I Karlsson, Klas-Göran & Zander, Ulf (red.). *Historien är nu: en introduktion till historiedidaktiken*. Lund: Studentlitteratur. s. 44-46.

⁹ Crandall (2006) s. 108.

1.1 Bakgrund

1.1.1 Den oroliga ön

Under sin tredje resa till Amerika 1498, siktade Columbus en tropisk ö 160 km norr om det Sydamerikanska fastlandet. Han gav den namnet Concepcion. Av okänt skäl döptes den 1523 om till Grenada. Denna ö skulle inte komma att bli en liten isolerad enhet i Karibiska sjön, helt oberörd av världen utanför, utan istället en ö som ständigt drogs med och påverkades av stora världshistoriska händelser. Den första i ordningen var kolonialtiden, men till en början gick det trögt.

Det skulle dröja ända till 1600-talet innan seriösa försök till kolonisation gjordes. Frankrike och England var ivrigast, men de blev gång på gång utkörda av urinvånarna. Först 1650 lyckades 200 fransmän från den närbelägna ön Martinique med företaget. Urbefolkningen, carib-indianerna, tog för ovanlighetens skull väl emot fransmännen, vilka de trodde var tillfälliga besökare. När de insåg att fransmännen hade kommit för att stanna gjorde flera av dem revolt.

Trots en överlägsenhet i antal kunde de inte stå emot inkräktarnas eldvapen och den revolterande urbefolkningen tvingades ut till en klippavsats över havet och omringades. Flera av dem valde att begå självmord genom att kasta sig ut i havet. De andra tvingades till underkastelse. I Grenadas historia ses detta som inledningen på landets kolonialepok.

På 1700-talet började socker att odlas på ön och efter ett tag tog produktionen fart på allvar. En stor tillgång på arbetskraft efterfrågades, en arbetskraft som inte fanns. Problemet löstes genom den ökända triangelhandeln, där billiga masstillverkade varor från Europa byttes mot slavar på Afrikas västkust. Dessa fraktades sedan till Amerika och byttes mot kolonialprodukter som exempelvis socker och tobak. Kolonialvarorna i sin tur fraktades till moderlandet i Europa för konsumtion eller förädling till export. Triangeln var slut.

För slavarna var frakten över Atlanten påfrestande och många dog. De överlevande som kom till Grenada skulle komma att bli stamfäder åt huvuddelen av Grenadas nuvarande befolkning.¹⁰

För fransmännen blev det under 1700-talet allt svårare att behålla Grenada och 1762 erövrades den av britterna.¹¹ Allt franskt skulle nu bort, vilket ledde till spänningar mellan de

¹⁰ Malmgren, Cecilia & Willén, Lasse (1983) *Grenada – Karibiens okända revolution*. Stockholm: Utbildning för Bistandsverksamhet (UBV) s. 11-14.

¹¹ Utrikespolitiska institutet. Landguiden, www.landguiden.se, besökt den 28 september 2010, sökord Grenada – äldre historia.

kvarvarande fransmännen och de inflyttade britterna. År 1779 under det Amerikanska inbördeskriget lyckades Frankrike återta kontrollen över ön och hämndaktioner riktades mot britterna. Dessa aktioner blev dock kortvariga och fyra år senare blev ön åter brittisk. Huvuddelen av den franska befolkningen valde då att emigrera till Trinidad.¹²

Frankrike hade inte gett upp hoppet om Grenada. År 1795 understödde fransmännen ett slavuppror inspirerat av den franska revolutionen.¹³ Som ledare valdes Julien Fedon, en mulatt av fransk påbrå. Inledningsvis kidnappades den brittiske generalguvernören Ninion Home och dennes närmaste män. För att gisslan åter skulle frigges, ställdes kravet att Grenadas styre skulle övertas av revoltörerna. Britterna sköt på förhandlingarna och under tiden skaffades förstärkningar för att sedan genomföra ett storskaligt anfall. Efter striden lyckades britterna få kontroll över huvudstaden St George och kunde därigenom få in ytterliggare förstärkningar. Revoltörerna, som tvingades till reträtt, svarade genom att döda gisslan.

I nästkommande brittiska attack dödades Fedon och huvuddelen av revoltörerna omringades. Precis som carib-indianerna nästan 150 år tidigare valde flera av dem att begå självmord genom att kasta sig ut i havet. De överlevande hängdes eller deporterades till Honduras.

Trots att slaveriupproret resulterade i ett misslyckande, blev Fedon en nationalhjälte och inspirationskälla till flera kommande uppror.¹⁴ De sociala spänningarna skulle också komma att bli större och större. Detta resulterade i att slaveriet på Grenada avskaffades år 1834.¹⁵

Detta skulle få politiska följder. Allt fler svarta grenadier klagade nu nämligen på britternas styre och ville ha mer inflytande. År 1925 lyckades de få igenom en lag som slog fast att en minoritet av det lagstiftande rådet skulle utses genom val.

Förhållandena på Grenada var dock fortsatt svåra. En kommission under 1900-talets första hälft visade att landsbygden på sina håll styrdes efter feodala mönster, medan befolkningen var undernärd, underbetald, led brist på både kläder och bostäder. Under andra världskriget blev det inte bättre, för att precis som andra kolonier försumrades Grenada av Storbritannien. Först 1950 fick landet en ledare som kunde styra en massrörelse. Hans namn var Eric Matthew Gairy.¹⁶

Redan på 1950-talet försökte Gairy ta makten genom våld, men misslyckades. Istället bildade han det politiska partiet *Grenadian United Labour Party* och blev ledare för

¹² Malmgren & Willén (1983) s. 14-15.

¹³ Landguiden, sökord Grenada – äldre historia.

¹⁴ Malmgren & Willén (1983) s. 15-16.

¹⁵ Landguiden, sökord Grenada – äldre historia.

¹⁶ Malmgren & Willén (1983) s. 18-20.

fackföreningen *Grenadian Manual and Workers Union*. Detta skulle bli hans politiska bas.¹⁷ Som politiker var Gairy inte knuten till någon särskild ideologi, utan skapade istället en personkult kring sig själv med religiösa förtecken.¹⁸ Hans position var mycket stark och till sin hjälp hade han en slags stödtrupper, The Mongoose Gang, bestående av frisläppta förbrytare.

Den 7 februari 1974 blev Grenada en självständig stat, men tillhörde fortfarande det brittiska samväldet och hade den brittiska drottningen som statschef. För folket innebar självständigheten ingen större förändring, men Gairy däremot fick mer makt i egenskap av landets premiärminister och kunde nu kontrollera försvaret, utrikespolitiken och landets finanser.¹⁹

1.1.2 USA:s utrikespolitik i Karibien – från Monroedoktrin till ”världspolis”

För att förstå den amerikanska utrikespolitiken krävs en historisk förståelse för den kontext i vilken nationen som sådan skapades i. En stor andel av USA:s nuvarande befolkning är nämligen ättlingar till emigrerande européer som kom till Amerika på grund av religiöst och politiskt förtryck i sina gamla hemländer. Amerika sågs som en ö och den omgivande världen, framför allt Europa, var ond och hotfull. Emigranterna i den nya världen ville ha så lite som möjligt med den gamla världen att göra. Den gamla världen representerade allt det som emigranterna flytt ifrån, i den nya världen fanns möjligheterna. Detta har i stor utsträckning påverkat den amerikanska identiteten och mentaliteten.²⁰

Den amerikanske presidenten James Monroes tal till kongressen den 2 december 1823 är ett tydligt exempel på detta. Det Monroe sa var att alla försök från de europeiska stormakterna att utvidga sin politiska makt i den västra hemisfären skulle ses som en fientlig handling mot USA. I gengäld skulle inte USA blanda sig in i den östra hemisfärens angelägenheter. USA skulle helt enkelt stänga ute de europeiska makterna från den amerikanska kontinenten, eftersom de sågs som ett säkerhetshot. Denna isolationism skulle senare gå under namnet Monroedoktrinen och vara grunden för USA:s utrikespolitik under lång tid framåt.²¹

I denna utrikespolitiska syn utgjorde bland annat Karibien med sina ständiga konflikter och revolter en säkerhetsrisk. Oroligheterna skulle kunna utnyttjas av europeiska stormakter i

¹⁷ Karlsson (1996) s. 242.

¹⁸ Landguiden, sökord Grenada – modern historia.

¹⁹ Malmgren & Willén (1983) s. 21-25.

²⁰ Karlsson (1996) s. 16-17.

²¹ Karlsson (1996) s. 30-31.

syftet att utöka sina politiska maktsfärer. Att då intervensera genom att ingripa i den pågående konflikten med militära eller icke-militära medel i säkerhetssyfte, har därför setts som något naturligt.²²

Den första riktiga prövningen för Monroedoktrinen var det spansk-amerikanska kriget 1898 angående inflytandet på Kuba. Spanien besegrades med enkelhet och USA erhöll de tidigare spanska kolonierna Puerto Rico, Guam, Filippinerna, samt att Spanien skulle betala ett skadestånd på 20 miljoner dollar och att Kuba kom att bli ett protektorat under USA. Nu hade USA på allvar visat att de var en politisk och militär makt att räkna med.²³

I det spansk-amerikanska kriget hade det tagit 71 dygn för det amerikanska slagskeppet U.S.S. Oregon att ta sig från San Francisco till kriget i Karibien. USA:s behov av en kanal mellan Stilla havet och Atlanten blev tydligt.²⁴ Det ideala området för ett kanalbygge låg i Panama, som på denna tid tillhörde Colombia och vars regering motsatte sig ett kanalbygge. Genom att understödja lokala rebeller lyckades USA få Panama fritt, dess nya regering godkände kanalbygget och 1914 stod den klar.²⁵ Panamakanalen innebar att den karibiska regionen fick en ytterligare strategisk betydelse för USA.²⁶

Det spansk-amerikanska kriget visade också att intervention var en effektiv och billig metod för USA att få igenom sin vilja och hålla europeiska stormakter utanför regionen. Att intervensera skulle därför bli mer regel än undantag i den amerikanska utrikespolitiken.

USA med sina värden och demokrati sågs också av amerikanerna själva som något unikt. Av den anledningen ansåg amerikanska presidenter likt Theodore Roosevelt och Woodrow Wilson det som USA:s rätt och skyldighet att intervensera i regionen i syftet att sprida demokratin. Flera av deras efterträdare skulle dela deras syn, men trots det demokratiska syftet fick detta aldrig överskugga säkerhetsaspekten. USA accepterade hellre en amerikavänlig diktator än antiamerikansk demokratiskt vald ledare som genom utländsk inverkan kunde hota USA:s säkerhet.

Efter första världskriget ändrades USA:s relation till staterna i Karibien och Latinamerika i stort. Det fanns inga direkta utomstående hot mot nationen och av den anledningen övergavs interventionerna till förmån för samarbete och handel. Denna epok i den amerikanska utrikespolitiken är kallad den goda grannens politik.²⁷

²² Crandall (2006) s. 2.

²³ Karlsson (1996) s. 30-45.

²⁴ Almgren, Hans, Bergström, Börje & Löwgren, Arne (2007) *Alla tiders historia Maxi*. 2:a uppl. Malmö: Gleerups. s. 348-349.

²⁵ Crandall (2006) s. 176-178.

²⁶ Karlsson (1996) s. 24.

²⁷ Crandall (2006) s. 12-18.

Detta skulle få ett slut i och med USA:s inträde i andra världskriget och att Monroedoktrinen på vissa punkter övergavs. USA såg det fortfarande som sitt privilegium att handskas med problem på sin ”bakgård”, men isoleringen och oviljan att ingripa i den utomstående världen övergavs.²⁸

Kriget hade visat att USA, oavsett om de ville det eller ej, drogs in i händelser utanför den västra hemisfären. Den utomstående världen framstod fortfarande som hotfull och särskilt Sovjetunionen efter krigsslutet gjorde sken av att vara en stat med maktexpansionistiska motiv, där andra staters frihet och demokrati blev lidande. Dess styre tycktes vara influerat av en revolutionär marxist-leninistisk ideologi som förespråkade att alla länder i det långa loppet skulle falla för kommunismen. Totalitära stater liksom Stalin och Hitlers ansågs alltid sträva efter att utöka territoriet och till detta kunde i Sovjetunionens fall läggas ett expansionistisk och imperialistiskt arv från Tsarryssland.²⁹

USA såg som sin uppgift att arbeta för en fredlig och rättvis värld, att sprida sin unika och överlägsna civilisation.³⁰ Detta resulterade i den så kallade containmentpolitiken, i vilken USA genom en aktiv utrikespolitik skulle bistå icke-kommunistiska stater från att uppslukas av Sovjetunionen och dess allierades expansionsförsök.

Tanken att kommunism och demokrati/kapitalism var helt olika och i det långa loppet inte kunde samexistera, ses av många historiker som startskottet på det kalla kriget.³¹

1.1.3 Karibien under kalla kriget

I Karibien skulle USA praktisera containmentpolitiken genom att driva på bildandet av RIO-pakten 1947.³² Samtliga amerikanska länder utom Kanada var medlemmar och tanken var att ömsesidigt bistå varandra vid hot utifrån, underförstått Sovjetunionen eller någon av deras allierade.³³ Ett steg i samma riktning var bildandet av Organisation of American States (OAS) med uppgiften att stärka banden mellan medlemsländerna. För USA hade organisationen dessutom syftet att ge politiskt stöd i FN för att hålla tillbaka Sovjetunionen.³⁴

Det första nederlaget för containmentpolitiken i Karibien skedde på Kuba. Den amerikavänliga diktatorn Fulgencio Batista avsattes då vid årsskiftet 1958/1959 av en

²⁸ Karlsson (1996) s. 27.

²⁹ Jönsson (1986) s. 67.

³⁰ Jönsson (1986) s. 3.

³¹ Karlsson, Klas-Göran (2007) *Europa och världen under 1900-talet*. 2:a uppl. Stockholm: Liber. s. 178-179.

³² Karlsson (1996) s. 100.

³³ Nationalencyklopedins Internettjänst, www.ne.se, besökt den 3 oktober 2010, sökord Organization of American States (OAS).

³⁴ Karlsson (1996) s. 100-101.

gerillarörelse under ledning av Fidel Castro. I USA sågs inte Castro till att börja med som ett hot, men den amerikanska rädslan för kommunism, radikalism och omfattande politiska förändringar i kombination med Castros rädsla för att förlora Kubas självständighet, resulterade i en splittring.³⁵ Det gick till och med så långt att USA genomförde en landstigningsoperation med Castro-fientliga exilkubaner i syftet att störta honom. Denna så kallade Grisbuktsinvasion misslyckades.³⁶

Castros revolution var inte från början kommunistisk, men efter den misslyckade Grisbuktinvasionen kände sig revoltörerna tvungna att söka hjälp från Sovjetunionen för att revolutionen och regimen skulle överleva. Sovjetunionen utnyttjade situationen och slöt ett militäravtal, där kubanerna fick i uppgift att bygga ramper för sovjetiska medeldistanskärnvapen på ön. Bygget uppdragades och USA lät omringa Kuba för att förhindra sovjetiska fartyg med komponenter till kärnvapenprogrammet att nå ön.

Under tiden lyckades USA och Sovjetunionen komma fram till överenskommelsen att USA förband sig till att inte invadera Kuba och dra tillbaka sina medeldistansmissiler från Turkiet. I gengäld skulle Sovjetunionen inte uppföra några missiler på Kuba. Trots att krig hade lyckats undvikas, var många amerikanska politiker missnöjda och såg situationen som ett övertramp från Sovjetunionen av den klassiska Monroedoktrinen.³⁷

Med nederlaget på Kuba i tankarna skulle fler interventioner i containmentpolitikens syfte ske, både i och utanför Karibien. I Dominikanska republiken 1965 gick man segrande, medan ett fullständigt nederlag inträffade i Vietnam.³⁸ Detta Vietnamsyndrom resulterade i ett nationellt trauma som kom att påverka den amerikanska utrikespolitiken.

Risken för fler Vietnamlänkande situationer fick amerikanska politiker att tvivla på interventionen som ett användbart utrikespolitiskt medel och bilden av Sovjetunionen som en ond expansionistisk stat började ifrågasättas. Istället söktes avspänning för att minska de militära kostnaderna.³⁹

En person som till stora delar var barn av sin tid var presidenten Jimmy Carter. Efter att han blivit vald 1976 ändrades den amerikanska utrikespolitiken från antikommunism och militära interventioner till förmån för de liberala värdena som mänskliga rättigheter och staters självbestämmanderätt. Carteradministrationen ansåg att det bästa sättet att vinna kalla kriget

³⁵ Karlsson (1996) s. 136-144.

³⁶ Karlsson (1996) s. 201.

³⁷ Karlsson (1996) s. 158-160.

³⁸ Crandall (2006) s. 35.

³⁹ Jönsson (1980) s. 8-9.

var genom att vara ett gott föredöme och inte genom militärt våld.⁴⁰ USA skulle inte längre framställa sig som den enda nationen att leda den fria världen, utan detta ansvar skulle delas med exempelvis Västtyskland och Japan.⁴¹ Under Carters tid som president var det totalstopp med amerikanska interveneringar i Karibien och det gjordes till och med närmanden till Kuba.⁴²

1.1.4 En ny man i Vita huset

I slutet på Carters mandatperiod förändrades den utrikespolitiska situationen drastiskt till dennes nackdel. I Iran störtades den amerikavänliga shahen och flera amerikaner hölls som gisslan, Sovjetunionen invaderade Afghanistan, en ekonomisk nedgång slog hårt mot USA, kommunismen var på frammarsch i Nicaragua, El Salvador och Grenada. Detta tillsammans med Vietnamsyndromet och Watergateskandalen, fick många amerikaner att tvivla på USA:s roll som moralisk-, politisk-, militär-, och ekonomisk stormakt i världen. Flera amerikanska politiker ansåg dessutom att USA höll på att förlora kriget mot kommunismen, kanske på sin egen bakgård. En av dem var Ronald Reagan.

I presidentvalet 1980 skulle den republikanske Reagan komma att utmana demokraten Carter. Reagans huvudbudskap under valrörelsen var att återge USA dess storhet och återigen ta upp kampen mot kommunismen.⁴³ Fred kunde bara garanteras genom USA:s militära styrka, svaghet leder bara till aggression. USA framställdes också som något extra bland världens stater och skulle därför stå över det rådande statssystemet.⁴⁴

Reagan vann en jordskredsseger. I normala fall brukar inte administrationsskiften resultera i så stora förändringar i utrikespolitiken på kort sikt, men med Reagan blev det på kort tid en helomvändning. Detta visade sig i att den tillträdande Reaganadministrationen ansåg att allt vad den tidigare Carteradministrationen utträttat utrikespolitiskt var fel och brydde sig inte ens om att få upplysande information från avgående tjänstemän.⁴⁵

Reagans bild av Sovjetunionen som en expansionistisk och totalitär regim, som låg bakom alla oroligheter i världen, liknade mycket den bild bland amerikanska politiker som härskade efter andra världskriget. Begreppet ”ondskans imperium” myntades av honom en kort tid efter makttillträdet 1981.⁴⁶ Reagan delade inte heller Carters fokus på mänskliga rättigheter,

⁴⁰ Crandall (2006) s. 24-25.

⁴¹ Karlsson (1996) s. 250-251.

⁴² Jönsson (1980) s. 27 och Crandall (2006) s. 25.

⁴³ Crandall (2006) s. 105-106.

⁴⁴ Jönsson (1986) s. 13-14

⁴⁵ Karlsson (1996) s. 257.

⁴⁶ Jönsson (1986) s. 12-15.

eftersom det kunde överskugga det viktigare målet att bekämpa kommunismen. Denna kamp sågs som en moralisk strid mellan det goda och det onda. Beträffande Karibien ville han inte ha nya Kubaliknande fiaskon och interventionerna skulle därför åter brukas om så krävdes. Detta skulle komma att få stora konsekvenser för stater som Grenada.⁴⁷

1.1.5 Interventionen av Grenada – två historier som flätas samman

Interventionen av Grenada i oktober 1983 kom att föra samman Grenadas våldsamma historia med USA:s historiska tradition av att intervensera i Karibien. Allt inleddes redan på 1970-talet. Det inrikespolitiska motståndet mot den grenadiske presidenten Gairy blev allt större och motståndsrörelsen New Jewel Movement (Joint Endeavour for Welfare Education and Liberation, NJM) grundades. Rörelsen var i det stora hela socialistisk, men hade även influerats av bland annat Black Power- och rastafarirörelsen.

I valet 1976 gick NJM i allians med två konservativa partier. Med hjälp av ett omfattande valfusk kunde dock Gairy vinna en knapp valseger och NJM insåg att det inte gick att nå maktposition på fredlig väg. Den 13 mars 1979 genomförde NJM en i princip oblodig statskupp. Gairy avsattes och en man vid namn Maurice Bishop blev premiärminister.⁴⁸ Den nya regeringen förstatligade jordbruk och industrier, uppsköt utlovade demokratiska val och knöt nära band till socialistiska länder, främst Kuba.⁴⁹

NJM hade tur. Statskuppen hade genomförts under den tid Carter var president i USA och då inga amerikanska interventioner skedde i Karibien.⁵⁰ Trots detta var politikerna i Washington mycket misstänksamma och följde varje rörelse den nya regeringen på Grenada tog.⁵¹

I amerikanska tidningar gick det dock att läsa artiklar där NJM:s revolution och dess ledare Bishop beskrevs i positiva termer. En kort tid efter revolutionen 1979 publicerades exempelvis en artikel i det amerikanska nyhetsmagasinet *Time* under rubriken *Grenada: The Fall of a Warlock*. Grenadas tidigare premiärminister beskrevs här som smått galen, vilket i det närmaste gjorde en revolution nödvändig. Gairys styre omnämns som ”warlockcracy”, där voodoo-ritualer och övergrepp mot befolkningen brukades för att behålla makten. Ledaren sägs dessutom ha haft ett närmast fanatiskt intresse för flygande tefat och hade vid flera

⁴⁷ Crandall (2006) s. 28-29.

⁴⁸ Karlsson (1996) s. 242-243.

⁴⁹ Landguiden, sökord Grenada – modern historia.

⁵⁰ Jönsson (1980) s. 27.

⁵¹ Crandall (2006) s. 128.

tillfällen rått FN att upprätta en särskild enhet för att undersöka UFO-aktiviteter.⁵² Andra artiklar framhöll Bishop som en karismatisk ledare med ett brett folkligt stöd.⁵³ Den nya regeringens handlingskraft beskrivs också med ökad export, fler offentliga jobb och betydande framsteg inom kommunikationerna på ön.⁵⁴

Bishops tid vid makten skulle inte bli långvarig. I oktober 1983 utmanas, avsätts och mördas han av vänsterflygeln i partiet som förespråkade en mer dogmatisk marxism.⁵⁵ I kuppen deltog bland annat överbefälhavaren Hudson Austin och vice premiärminister Bernard Coard. Reaktionerna från omgivande stater blev omfattande och den 25 oktober inleddes Urgent Fury, en USA-ledd intervention med 25000 marinkårssoldater och 300 poliser från Grenadas karibiska grannländer.⁵⁶

Reaktionerna från omvärlden blev omfattande. I FN:s generalförsamling röstades ett fördömande av aktionen igenom med röstsiffrorna 108 mot 9, en majoritet som var större än vid fördömandet av Sovjetunionens invasion av Afghanistan. Medan en majoritet av det amerikanska folket stödde interventionen, var pressen mer splittrad, vilket visade att USA befann sig i en omvandlingsfas beträffande utrikespolitiken.⁵⁷

Bland annat skrev journalisten Walter Isaacson den 7 november 1983 i *Time* att det är en historisk händelse som inträffat i och med att USA återgått till kanonbåtsdiplomati och helt ignorerar internationell lag. Samtidigt beskrevs USA:s defensiva inställning de senaste åren som orsaken bakom det kommunistiska maktövertagandet på Grenada, ett övertagande som innebär en säkerhetsrisk för USA. Journalisten ställde sig också vissa frågor. Hur stort hot utgjorde Grenada? Är USA nu åter villigt att i fortsättningen använda militärt våld för att få igenom sina utrikespolitiska mål? Kommer i så fall militärt våld att ersätta diplomatin?⁵⁸

I Newsweek samma dag kunde man i sin tur läsa att störtandet av Bishop understöddes av Kuba. Interventionen beskrevs som en nödvändighet för att förhindra Sovjetunionen och Kuba ifrån att förvandla ön till ett fort, varifrån militära aktioner i regionen kunde utgå ifrån.⁵⁹

⁵² Grenada: The Fall of a Warlock (1979) *Time* 1979-04-02.

⁵³ Whitaker, Mark (1983) A Crisis in the Caribbean. *Newsweek* 1983-10-31.

⁵⁴ Diederich, Bernard (1983) Grenada: Spice Island Power Play. *Time* 1983-10-31.

⁵⁵ Landguiden, sökord Grenada – modern historia.

⁵⁶ Malmgren & Willén (1983) s. 89 och Landguiden, sökord Grenada – modern historia.

⁵⁷ Crandall (2006) s. 152-154.

⁵⁸ Isaacson, Walter (1983) Weighing the Proper Role. *Time* 1983-11-07.

⁵⁹ Strasser, Steven (1983) The Cuban Connection. *Newsweek* 1983-11-07.

1.2 Teoretisk utgångspunkt

1.2.1 Realismen

Realismen är den dominerande teorin beträffande frågor som rör internationell politik, av den anledningen att den har ett stort förklaringsvärde till de krig och konflikter som förekommer där. Dess rötter finns långt tillbaka i historien hos bland annat tänkare och filosofer som Thucydides (ca 460-406 f.kr), Niccolo Machiavelli (1469-1527), Thomas Hobbes (1538-1679) och Jean-Jacques Rousseau (1712-78).⁶⁰ Som teori är realismen bred och innehåller flera olika perspektiv, men det finns förenande uppfattningar som kan kopplas till den klassiska realismen, nämligen statism, överlevnad och självhjälp.⁶¹

Realismen betonar att de enskilda staterna är huvudaktörerna i den internationella politiken, eftersom staten som sådan är den legitima representanten för dess folk. Denna representativitet gör statsmakten till den högsta verkställande auktoriteten inom en stats gränser och på så sätt får den rätten att upprätthålla ordningen. Inrikespolitiken skiljer sig dock i stora avseenden ifrån utrikespolitiken.⁶²

Den internationella arenan är nämligen en anarki med ett stort antal politiska enheter (stater) som inte har en central auktoritet över sig. Det existerar helt enkelt ingen överstatlig världsregering.⁶³ Varje stat har olika mål som de via utrikespolitiken vill uppfylla, men det gemensamma målet för alla är överlevnaden. Om inte överlevnaden som självständig stat kan garanteras, är statens övriga mål orealistiska och meningslösa.

Historien har visat att starka stater har lättare att överleva än svaga och av den anledningen är den internationella politiken en kamp om makt. Begreppet makt definieras då antingen som en förmåga att förmå en aktör att göra något den annars inte hade gjort, eller alternativt som en stats förutsättning att kontrollera och påverka sin omgivning. I denna maktkamp innebär mer makt för en stat, mindre makt för en annan.⁶⁴

Detta själviska mål är på ett eller annat sätt gemensamt för alla stater och av den anledningen har inte internationella organisationer liksom FN någon verklig makt. I kampen om säkerheten kan endast staterna lita till sig själva. Allianser kan dock uppstå, men det ska ses

⁶⁰ Dunne, Tim & Schmidt, Brian C (2008) *Realism*. I Baylis, John & Smith, Steve (red.). *The Globalization of World Politics: an Introduction to International Relations*. 4:e uppl. Oxford: Oxford University Press. s. 91-92.

⁶¹ Nye, Joseph S & Welch, David A (2007) *Understanding Global Conflict and Cooperation – An Introduction to Theory and History*. 8:e uppl. New York: Pearson. s. 56.

⁶² Baylis & Smith (2005) s. 93-100.

⁶³ Mearsheimer, John J (1995) *The False Promise of International Institutions*. Cambridge: Mass MIT Press. s. 10.

⁶⁴ Dunne & Schmidt (2008) s. 93-101.

som tillfälliga konstellationer som lika gärna kan överges om säkerheten och tryggheten kan garanteras på ett bättre sätt.

Intensiteten på maktstriderna varierar över tid, men dör aldrig helt bort och krig är alltid ett möjligt resultat. En helt fredlig värld är därför orealistisk.⁶⁵ För att någorlunda trygga säkerheten är det önskvärda målet att det uppstår en maktbalans mellan staterna.⁶⁶

1.2.1.1 Offensiv realism

Den främsta företrädaren för den offensiva realismen är John J Mearsheimer och på vissa punkter skiljer sig den ifrån den klassiska realismens grundantaganden. För det första anser Mearsheimer att kampen efter makt inte har att göra med den mänskliga naturen, utan betonar istället avsaknaden av en överstatlig myndighet.⁶⁷ För det andra förkastar han antagandet om maktbalanser, eftersom varje stat har som mål att skaffa sig mer makt än sina konkurrenter och uppnå en hegemoni, att få fred genom styrka.⁶⁸

⁶⁵ Mearsheimer (1995) s. 11.

⁶⁶ Dunne & Schmidt (2008) s. 94.

⁶⁷ Dunne & Schmidt (2008) s. 98.

⁶⁸ Mearsheimer, John J (2001) *The Tragedy of Great Power Politics*. New York: W.W Norton & Company. s. 5.

1.3 Tidigare forskning

1.3.1 Den amerikanska ideologin och USA:s utrikespolitik gentemot Karibien

Svante Karlssons bok, *Amerikas bakgård*, har varit en stor bidragare till att kunna placera studien i en historisk kontext. Enligt Karlsson kräver en förståelse för USA:s utrikespolitik en historisk insikt i den kontext där nationen som sådan skapades. Denna historiska kontext har gett upphov till något som kan liknas vid en amerikansk ideologi, en ideologi som har flera likheter med den realistiska teorin och som består av fyra grundpelare; undantagsideologin, individualismen, pragmatismen och icke-maktpolitiken.

Undantagsideologin anser att USA och dess invånare på flera sätt är unika och då också undantag i en för övrigt ond värld. Istället står USA och dess invånare för demokrati, altruism etc. Detta ger enligt företrädarna USA rätten, men också skyldigheten att sprida dessa uppfattningar till resten av världen.

Grunden till undantagsideologin är de europeiska emigranter som utvandrade från sina hemländer på grund av politiskt- och religiöst förtryck. Den gamla världen stod för allt som de flytt ifrån, medan den nya världen, Amerika, stod för möjligheterna. Det Amerika de då kom till var ociviliserat, till stora delar ”obebott” och inga förtryckarmyndigheter existerade. Emigranterna hade flytt från sina hemländer eftersom de var undantag, men nu blev deras uppgift och öde att sprida det som sedan skulle bli den amerikanska ideologin och filosofin.

Amerikanerna själva brukar benämna detta som ett *Manifest Destiny*. Denna strävan skulle senare utvecklas från att vara regional till att bli global. Det geografiska området och ideologiska innehållet var dock odefinierat, vilket genom historien möjliggjorde flera olika tolkningar av vad Manifest Destiny stod för, men ofta förekom det begrepp som republikanism, demokrat, religionsfrihet och anglosaxiska ideal.

Undantagsideologin med sitt speciella öde, har också inneburit att USA och dess invånare känt sig hotade av den utomstående världen, särskilt Europa. Genom hela USA:s historia har det därför ansetts existera fiender som måste bekämpas.

Undantagsideologin skapade också förutsättningar för individualismen. Precis som inom realismen är kollektiva lösningar här inte att föredra, eftersom de har en korrumpierande effekt, utan varje enskild individ har en uppgift i livet som ska uppfyllas. Denna individualism

har sedan överförts till USA som stat och dess uppgift är att ställa allt tillrätta i en värld av kaos, att vara ett gott föredöme.

Undantagsideologin och individualismen kopplat till ett framgångsideal, skapar förutsättningarna för den tredje grundpelaren i den amerikanska ideologin, nämligen pragmatismen. Enligt pragmatismen ses en handling som rätt beroende på om den är framgångsrik eller inte. Politiken berättigas således genom handlingar. Exempelvis interventioner genomförda av USA ses som bra politik ifall de lyckas. Misslyckas företaget, ses det som dålig politik.

De tre tidigare grundpelarna möjliggör den fjärde och sista, icke-maktpolitiken. Likt realismen existerar det i den omgivande världen en anarki och stater strävar efter att med hjälp av maktpolitik utvidga sitt territorium. USA utgör undantaget och drivs inte av maktpolitik, utan istället av sitt ideal, Manifest Destiny.⁶⁹

Denna amerikanska ideologi är som en röd tråd genom hela Karlssons bok och har ett stort förklaringsvärde på den amerikanska historien av interventioner i Karibien. Ibland framstår det dock som att detta användande resulterar i ett tunnelseende. De stora linjerna utmålas, men detaljerna och det unika för varje händelse faller bort.

Beskrivningen av Grenadainvasionen sker i förbigående. Karlsson anser att denna intervention tillsammans med andra aktioner i Karibien under denna period, kan förklaras med den utrikespolitiska syn som Reaganadministrationen hade. Denna syn har på flera sätt influerats av den amerikanska ideologin. Den karibiska regionen utgjorde nämligen USA:s ”strategiska bakgård”. Innan revolutionerna i exempelvis Nicaragua och Grenada hade USA haft ett relativt säkert strategiskt närområde, men på grund av en påstådd sovjetisk och kubansk offensiv i området, hade maktbalansen rubbats till USA:s nackdel.

I enlighet med den realistiska teorin ansågs att Sovjetunionen och Kubas utökande av politisk makt i regionen innebar mindre makt för USA. Av den anledningen motarbetades verkliga eller påstådda försök från exempelvis Sovjetunionen att upprätta baser, genomföra militär utbildning och ingå avtal med länder i regionen. I denna kamp för att uppnå säkerhet var alla medel tillåtna och i överensstämmelse med realismen sågs den egna nationella säkerheten och överlevnaden som det primära.

Om USA misslyckades med problemen i sitt närområde var detta ett tecken på svaghet, ett tecken som kunde uppmuntra andra stater till aggression gentemot USA. I likhet med Mearsheimers offensiva realism beskriver Karlsson att Reaganadministrationens mål inte bara

⁶⁹ Karlsson (1996) s. 15-20.

var att uppnå maktbalans i regionen, utan på sikt uppnå hegemoni genom att helt förintä Sovjetunionens inflytande.⁷⁰

Ulf Westerlunds avhandling, *Superpower Roles*, har en del beröringspunkter gemensamt med Karlssons studie. Målet med avhandlingen är att undersöka USA och Sovjetunionens agerande på den internationella arenan under kalla kriget och finna situationer då supermakternas roller liknar varandra eller är samma.

Rollteorin är avhandlingens teoretiska utgångspunkt. I denna teori är roller förknippade med sociala positioner eller status. Rollen har således en funktion att fylla i det sociala systemet. Supermakterna har exempelvis speciella rättigheter och skyldigheter i det internationella systemet. Rollerna kan också ha effekten att aktören handlar utifrån det som förväntas.⁷¹

Metoden som Westerlund använder är en innehållsanalys och där materialet är uteslutande baserat på tal hållna i FN:s Generalförsamling. Orsaken till detta val är att det inom denna institution är lätt att studera rollkaraktärerna och att jämförelsen mellan USA och Sovjetunionen underlättas av att det var samma kontext de agerade i. En annan fördel som också Westerlund ser det är att FN och dess dokument sträcker sig över lång tid och till stora delar parallellt med källkrigshändelser.⁷²

I resultatet visar det sig bland annat att USA och Sovjetunionens agerande bland sina grannländer på flera sätt överensstämde. Det som är av intresse för min studie är att detta särskilt kom till uttryck i hindrandet av inflytande ifrån främmande makt.⁷³ För USA:s del innebar detta rollen som regional protektor bland sina grannländer. I denna roll ingick det att hindra hotande ideologier, läs kommunism, från att slå rot, eftersom det kunde innebära risker för freden och säkerheten.⁷⁴

1.3.2 Reagan och utrikespolitiken

I Beth A Fischers bok *The Reagan Reversal*, ges bilden av att Reagans seger i presidentvalet 1980 kom att innebära en total omsvängning av den amerikanska utrikespolitiken. Reaganadministrationens tillträde resulterade i en renässans för realismen i utrikespolitiken. Den tidigare nedrustningen i väst ansågs ha skett samtidigt som en sovjetisk upprustning, vilket ledde till en militär obalans.⁷⁵ Diplomatiska initiativ till internationella konflikter sågs

⁷⁰ Karlsson (1996) s. 252-260.

⁷¹ Westlund, Ulf (1987) *Superpower Roles*. Lund: Departement of Political Science. s. 5-16.

⁷² Westerlund (1987) s. 19-20.

⁷³ Westerlund (1987) s. 129.

⁷⁴ Westerlund (1987) s. 125.

⁷⁵ Fischer, Beth A (1997) *The Reagan Reversal*. Columbia: University of Missouri Press. s. 21.

också som verkningslösa och kapprustning mellan supermakterna som något naturligt.⁷⁶ Den brist Fischers bok har, är att den inte sätter Reagans presidentperiod i ett historiskt sammanhang, att den bild hon ger anses tala för sig själv utan någon koppling till den då rådande världssituationen.

Per Jönsson är inne på samma spår som Fischer och tillsammans ger de värdefull information om Reagans utrikespolitiska syn. Jönssons studie, *Reagan, USA och världen*, är en text utgiven av utrikespolitiska institutet, i syftet att ge en bild av den amerikanska utrikespolitiken med betoning på Reagans första mandatperiod. Den stora fördelen med Jönssons studie till skillnad från Fischers, är att den hela tiden refererar tillbaka till Reagans företrädare Carter och samtidigt den då rådande världssituationen. På så sätt kan en utveckling lättare utskiljas och förstås.

Enligt Jönsson är orsaken till omsvängning i utrikespolitiken under Reagan resultatet av att synen på Sovjetunionen skilde sig helt från den Carter haft. Reagans bild liknade den som rådde precis efter andra världskriget och där Sovjetunionen ansågs sträva efter maktexpansion på friheten, demokratin och andra staters bekostnad. Dess styre var influerat av en fanatisk revolutionär marxist-leninistisk ideologi, som förespråkade att alla länder i det långa loppet skulle bli kommunistiska. En total världshegemoni till Sovjetunionens favör helt enkelt och i överensstämmelse med Mearsheimers offensiva realism. På grund av denna påstådda expansionistiska utrikespolitik och understödandet av politiska förändringar i områden av särskild betydelse för USA, sågs Sovjetunionen som det största hotet mot USA:s säkerhet.

Reagans syn på USA som nation liknar också den, av Karlsson beskrivna, amerikanska ideologin. Reagan hävdade nämligen att USA, efter dess agerande under andra världskriget, hade uppgiften att sprida sin unika och överlägsna civilisation.⁷⁷ Detta kan liknas vid en global version av Manifest Destiny, där USA:s unika karaktär var tänkt att bli ett moraliskt och politiskt föredöme för andra länder.⁷⁸ USA var något extra bland världens stater och stod därför över det rådande statssystemet. I den internationella politiken betonades då betydelsen av multilaterala organisationer som NATO och FN ned, till förmån för den egna styrkan.⁷⁹

⁷⁶ Fischer (1997) s. 19.

⁷⁷ Jönsson (1986) s. 5-6.

⁷⁸ Jönsson (1986) s. 30.

⁷⁹ Jönsson (1986) s. 16-19.

1.3.3 Reagans utrikespolitiska användande av militära styrkor och säkerhetsstrategier

En stor inspirationskälla till min egen studie var avhandlingen *The Political Use of Force* av Mikael Blomdahl. Dennes syfte är att skapa en mer djupgående förståelse för amerikanska presidenters motivation att använda militära styrkor och deras beslutsfattande. Utifrån detta har följande frågeställningar ställts:

- Varför använder amerikanska presidenter militära styrkor på den internationella arenan?
- Kan presidenternas användande av militära styrkor mer specifikt reduceras till internationella faktorer eller måste man överväga att ha med inrikesfaktorer?⁸⁰

Avhandlingens teoretiska ansats är den realistiska teorin, med den enkla och korta motiveringen att den har ett stort förklaringsvärde på frågor som rör internationell politik. Realismen är dock inte en teori, utan består av flera olika perspektiv. För att kunna använda sig av ett samlat teoretisk plattform, har Blomdahl utgått från en av realismens stora företrädare, Max Weber, och utifrån honom och några av hans efterföljare, exempelvis E.H Carr och Hans J Morgenthau, har Blomdahl skapat ett teoretiskt ramverk att använda.⁸¹

Som metod används fallstudier av tre händelser med amerikanska militära aktioner; Libyen 1986, Irak 1993 och Sudan/Afghanistan 1998. Valet av fall har gjorts med hänsyn till att de liknar varandra och att den realistiska teorin kan användas i samtliga fall, beträffande bland annat nationell säkerhet och användandet av militära styrkor i den internationella politiken.⁸²

Blomdahl anser att användandet av fallstudier är tveeggat. I kvalitativa metoder av det här slaget ställer forskaren ofta frågor som kan hänvisas till historiska och kulturella faktorer. Detta kan svårligen besvaras med statistiska metoder, men å andra sidan genom att fokusera på tre fall går det lättare att se skillnader, likheter och gå på djupet. Teorin fungerar i detta hänseende som ett verktyg som ger vägledning i informationen. Den stora bristen med fallstudier är att resultatet kan vara svårt att generalisera till andra fall.⁸³

Jag personligen anser att denna avhandling har ett värde för min studie. Den militära aktionen i Libyen 1986 ligger utanför mitt temaområde, men ägde rum under tiden Reagan var president och jag tror att fallstudiens resultat även kan kopplas till Grenadainterventionen

⁸⁰ Blomdahl, Mikael (2008) *The Political Use of Force*. Stockholm: Departement of Political Science s. 4.

⁸¹ Blomdahl (2008) s. 31-36.

⁸² Blomdahl (2008) s. 24.

⁸³ Blomdahl (2008) s. 17-20.

på grund av att den världshistoriska kontexten var den samma och att händelserna inträffade med endast några få års mellanrum. Var för sig uppvisar fallen med Grenada och Libyen en del likheter, exempelvis att båda länderna hade revolutionära styren uppbackade av Sovjetunionen och sågs därför som säkerhetshot av USA.⁸⁴

Det empiriska materialet i Blomdahls studie är stort och varierande för att ge en så nyanserad bild som möjligt. I ambitionen att återskapa den situation som rådde vid en given tid används dagstidningar. Historiska studier används sedan för att sätta in informationen i ett historiskt perspektiv och sammanhang.⁸⁵

Det Blomdahl kommer fram till i sin studie är att presidenternas val att använda sig av militära styrkor, berodde på att det fanns ett hot mot USA:s säkerhet. De militära aktionerna utfördes då för att sända ut ett budskap till USA:s fiender och även allierade om landets styrka. Det som avgjorde de militära aktionernas storlek var hur stark fienden var och vilket genomslag man ville att budskapet skulle få.

Inrikespolitiken visade sig också spela roll. Exempelvis hade Reagan blivit vald på en hårdför politik som folket och kongressen krävde att han gjorde utrikespolitik av. Den allmänna inrikesopinionen påverkade helt enkelt politiska beslutsfattares syn på utrikespolitiken och begränsade deras val.⁸⁶

En annan stor inspirationskälla var Mike Winnerstigs avhandling *A World Reformed?* Denna har syftet att svara på frågan vilken sorts säkerhetsstrategi USA använde sig av gentemot Europa under perioden 1981 till 1997 och varför?

Den teoretiska utgångspunkten utgörs av både den realism-geopolitiska och liberal-socialkonstruktivistiska teorin. Inom realismen används både det offensiva och defensiva perspektivet. Realismen kompletteras också med det geopolitiska perspektivet och tillsammans har de flera likheter, men geopolitiken anses av Winnerstig vara mer jordnära. Inom geopolitiken är staterna huvudaktörer och de ser varandra som strategiska motståndare. Målet för dem är att säkra sin överlevnad och maktposition. I motsats till realismen ligger störst fokus i världspolitiken på kampen om den Eurasiska kontinenten.

Den liberala teorin är på flera sätt realismens och geopolitikens raka motsats. Inom liberalismen är huvudtanken att risken för att demokratiska stater går i krig med varandra mycket liten. Ju fler demokratier det finns i världen, ju fredligare blir den. I denna avhandling kompletteras liberalismen med socialkonstruktivismen och dess fokus på identitet och

⁸⁴ Blomdahl (2008) s. 79-82.

⁸⁵ Blomdahl (2008) s. 27-29.

⁸⁶ Blomdahl (2008) s. 216-221.

möjligheten till internationell förändring. Den beskriver att stater kan omvandla och påverka sina grannländer och motståndare. Relationerna dem emellan är inte konstant, utan förändras ständigt.

Insamlingen av information skedde genom en kombination av kvalitativ och kvantitativ metoder. Kvalitativt använde sig Winnerstig av innehållsanalys av politiska dokument, tal och andra liknande texter. Kvantitativt värderade han bland annat USA:s försvarsutgifter och stationering av styrkor i Europa.⁸⁷

I resultatet gör sig både den realism-geopolitiska- och liberal-socialkonstruktivistiska teorierna sig gällande. Resultatet ur realism-geopolitisk synvinkel och mer specifikt riktad mot Reagans presidentskap, ger bilden av att denna administration lade stor vikt vid att utläsa den sovjetiska militära styrkan. Sovjetunionens utrikespolitik sågs nämligen som aggressiv och expansionistisk, med målet att skaffa sig militära utposter runt om i världen. Detta sågs som en fara för den internationella säkerheten och världsfreden.

Ett annat hot var den sovjetiska upprustningen som kunde rubba den internationella maktbalansen. Målet för Reaganadministrationen var inte att återställa denna balans, utan nå överlägsenhet genom att sätta Sovjetunionen på defensiven runt om i världen. USA skulle uppnå en sådan stor ekonomisk och militär styrka att ingen annan stat skulle kunna hota dem, att få fred genom styrka.⁸⁸

Ur en liberal-socialkonstruktivistisk synvinkel betonades mer vikten av inrikespolitiska aktörer. Det visade sig exempelvis att den amerikanska kongressen hade en betydande roll i utformandet av USA:s strategier. Administrationen satte också stort värde på demokratiseringsprocesser, eftersom målet att uppnå demokratisk fred då kunde uppnås. Multilaterala lösningar på internationella problem förespråkades också, vilket även kan kopplas till realism-geopolitiken, eftersom detta skulle ske under USA:s ledarskap i egenskap av den starkare staten.⁸⁹

1.3.4 Grenada – en liten ö, men ett stort hot?

Russell Crandall fortsätter i sin bok *Gunboat Democracy* på vissa punkter Karlssons antagande. I dennes beskrivning av USA, visar sig en nation som genom historien nästintill konstant fruktar allt utanför den västra hemisfären, särskilt Europa. Karibien med sina ständigt pågående konflikter, sågs då som hemisfärens svaga länk, vars konflikter kunde

⁸⁷ Winnerstig, Mike (2000) *A World Reformed?* Stockholm: Departement of Political Science. s. 9-12.

⁸⁸ Winnerstig (2000) s. 97-105.

⁸⁹ Winnerstig (2000) s. 251-254.

utnyttjas av europeiska stormakter i syftet att expandera sina maktpolitiska sfärer. Att då intervensera på sin ”egen bakgård” i säkerhetssyfte för att hindra denna expansion, har därför setts som mer regel än undantag i den amerikanska utrikespolitiken.⁹⁰

På många sätt är dock Crandalls bok raka motsatsen till Karlssons. Istället för att rent allmänt beskriva den amerikanska utrikespolitiken och interventionerna i Karibien, inriktar sig Crandall på tre fall och Grenadainterventionen utgör ett av dem. På så sätt kompletterar Crandalls och Karlssons böcker varandra bra.

Crandall skriver precis som Karlsson att de amerikanska interventionerna i Karibien har skett i säkerhetssyfte. Till skillnad från Karlsson betonar Crandall att varje intervention måste ses som barn av sin tid. Den gemensamma faktorn bakom alla interventioner är att USA:s säkerhet anses vara hotad, men hoten har genom historien sett annorlunda ut. Av den anledningen måste som sagt varje intervention ses som ett barn av sin tid, där den rådande historiska kontexten varit olika, men hotet densamma.

Under 1800- och början på 1900-talet kom hotet från europeiska stormakter likt Frankrike, Storbritannien och Tyskland, som genom kolonial och expansionistisk utrikespolitik ville utöka sina politiska maktsfärer till den västra hemisfären. Efter andra världskriget blev Sovjetunionen och spridandet av kommunismen det dominerande hotet, för att efter östblockets fall avlösas av bland annat av knarkhandeln från Latinamerika.⁹¹

För att beskriva Grenadas betydelse för USA refererar Crandall till en amerikansk utrikespolitisk talesman som vid ett tillfälle innan interventionen sa till Reagan att ön var en väldigt liten, men viktig bit i ett stort geopolitiskt pussel. För Reaganadministrationen var nämligen den Karibiska regionen av stor strategisk betydelse och innan de kommunistiska maktövertagandena i Nicaragua och Grenada var situationen strategiskt sett till USA:s fördel. Vid Reagans seger i presidentvalet 1980 hade detta förändrats.

Reaganadministrationen hävdade att USA höll på att förlora kriget mot kommunismen på sin egen bakgård, genom att Sovjetunionen via Kuba omvandlade Centralamerika till kommunistiska satellitstater. Om en stat föll för kommunismen, skulle fler följa likt dominobrickor.⁹²

Det som verkligen generade den största oron för regionen, var byggandet av en landningsbana på Grenada. Från grenadiskt håll hävdades att syftet med landningsbanan var att gagna turismen. Samtidigt var Reaganadministrationen misstänksamma på grund av att

⁹⁰ Crandall (2006) s. 2.

⁹¹ Crandall (2006) s. 30-31.

⁹² Crandall (2006) s. 105-106.

Kuba stod som huvudfinansieringen och kunde använda den för militära transporter i regionen eller till Afrika. Tidigare hade sovjetiska långdistansbombplan flugit mellan den norra sovjetiska militärbasen Olenogotsk till Havanna. Om Grenadas landningsbana färdigställdes kunde planen flygradie utökas till de för USA viktiga oljeområdena i Venezuela och Mexikanska golfen. Detta var ett stort hot mot USA:s säkerhet.⁹³

Det som enligt Crandall också tärde på Reaganadministrationens tålamod var att Kuba stod för huvuddelen av Grenadas vapenimport och för utbildningen av den grenadiska armén. Militära biståndsavtal mellan Grenada, Sovjetunionen och Nordkorea slöts också, och militärt materiel kom även från dessa länder. Det som var droppen som fick bägaren att rinna över och få Reaganadministrationen att fatta beslut om intervention, var enligt Crandall oroligheterna efter mordet på Maurice Bishop. Den grenadiska regimen blev nu mer vänsterdoktrinär och ett gisslandrama av amerikanska medborgare likt den i Teheran några år tidigare tycktes nära förestående.⁹⁴

Crandall diskuterar om möjligheten att interventionen av Grenada var ett sätt att ingjuta nytt hopp i amerikanerna. Reaganadministrationen ville bryta med Carteradministrationens tidigare utrikespolitik och en intervention i Grenada var ett slag som inte kunde förloras. Det lyckade resultatet blev, precis som Blomdahl skrev, ett budskap till övriga världen att förlamningen efter Vietnamkriget var bruten och att USA återigen var villigt att använda militärt våld för att uppnå sina utrikespolitiska mål.⁹⁵

⁹³ Crandall (2006) s. 132.

⁹⁴ Crandall (2006) s. 127-134.

⁹⁵ Crandall (2006) s. 108-109.

1.4 Syfte och problemformulering

I forskningsläget till det valda studieområdet riktades stor uppmärksamhet beträffande USA:s utrikespolitik gentemot Karibien och omvärlden, samt dess användande av militärt våld. Liten eller ingen uppmärksamhet har dock ägnats specifikt åt Grenadainvasionen och varför Ronald Reagan ansåg att USA skulle genomföra den. Studiens syfte är därför att finna vilka motiv Reagan hade för att USA skulle intervensera på Grenada och hur denna motivbild skapades.

1.4.1 Frågeställningar

- Vilken betydelse hade det utrikespolitiska maktförhållandet mellan USA och Sovjetunionen för Reagans agerande?
- Hur påverkades Reagans beslutsfattande av det rådande styret på Grenada?
- Vilken betydelse hade den amerikanska utrikespolitiska traditionen gentemot Karibien för Reagans agerande?
- Vilken betydelse hade tidigare amerikanska utrikespolitiska misslyckanden för Reagans beslutsfattande?

1.5 Disposition

I det inledande kapitlet presenteras ämnet för studien. Det placeras sedan i en historisk kontext för att underlätta förståelsen i kommande kapitel. I detta kapitel presenteras också studiens teoretiska utgångspunkt och tidigare forskning, där adekvata avhandlingar och böcker presenteras genom att deras tillvägagångssätt och resultat belyses. Avslutningsvis i kapitlet presenteras studiens syfte och problemformulering, samt frågeställningar.

Det andra kapitlet beskriver den valda metodens för- och nackdelar, hur arbetsprocessen gick till, vilket urval och avgränsningar som gjorts, vilket källmaterial som använts och källkritiska aspekter på det valda källmaterialet.

Det tredje kapitlet ägnas åt en resultatredovisning samt analys. Här utgick jag från studiens syfte och lät empirin, teorin och metoden mötas. Denna analys resulterade i det fjärde kapitlets slutdiskussion med målet var att ge ytterliggare djup åt studien. Detta kapitel var också tänkt att vara bakåtblickande, men samtidigt framåtblickande.

Avslutningsvis kommer det femte kapitlet där referenserna presenteras.

2 METOD

2.1 Urval och avgränsningar

Till följd av faktorer som rörde studiens omfattning och tiden till förfogande, var urval och avgränsningar i olika hänseenden att föredra. Ambitionen var inledningsvis att skriva om USA:s agerande under kalla kriget. För att begränsa undersökningen valdes en specifik händelse under denna epok, nämligen Grenadainterventionen. För att ytterligare specificera studien valdes att koncentrationen endast skulle ligga på vilka motiv Reagan hade för att USA skulle intervensera och hur denna motivbild skapades.

Studiens analys tog sin utgångspunkt i material där Reagan på olika sätt var avsändare. Samtidigt speglade materialet direkt eller indirekt aspekter som hade med USA:s intervention av Grenada att göra.

2.2 Insamlings- och bearbetningsmetod

2.2.1 Kvalitativ metod

Studiens metod var av kvalitativ art och målet var att besvara frågor av typen ”hur” eller ”på vilket sätt” och ”varför”, i motsats till en mer kvantitativ metod där frågorna är av karaktären ”hur mycket” eller ”hur stor mängd”.⁹⁶ Istället för den kvantitativa metodens fokus på siffror, var utgångspunkten texter och uttalanden. I denna metod användes också ett tolkande tillvägagångssätt och kunskapen betraktades som socialt konstruerad.⁹⁷

2.2.1.1 Diskursanalys

Analysens syfte var att dela upp ett fenomen i dess beståndsdelar. För detta krävdes en identifikation över möjliga beståndsdelar och sedan sökandet efter dess ursprung. Det som då skedde i analysen var att jag gick under ytan för att förklara hur saker och ting hängde samman och på så sätt öka förståelsen.⁹⁸

Till hjälp för detta och samtidigt som metodologisk fokus användes en diskursanalys, som tog sin kvalitativa utgångspunkt i talade eller skrivna ord.⁹⁹ I diskursanalysen höll jag mig som forskare nära det data som undersöks, för att på så sätt se hur bakomliggande antaganden

⁹⁶ Bjarne Larsson, Eggeby, Eva & Eriksson, Bo (2002) *Forma historia*. I Bjarne Larsson, Gabriella (red.). *Forma historia – Metodövningar*. Lund: Studentlitteratur. s. 251.

⁹⁷ Denscombe, Martyn (2009) *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur. s. 423.

⁹⁸ Denscombe (2009) s. 421.

⁹⁹ Denscombe (2009) s. 367.

(diskurser) överförs genom tal och text.¹⁰⁰ Fokus låg då inte på hur väl diskursen överensstämmer med verkligheten, utan hur den var med som en aktiv skapare av den.¹⁰¹

Språket som människan använder i sina olika uttrycksformer är nämligen mer en aktiv skapare av verkligheten än en representation av den. Språket, uttrycksformerna, har valts för att ge en viss effekt på mottagaren, samtidigt som vissa diskurser, vissa verklighetsbeskrivningar, får mer utrymme än andra. Detta är källor till påverkan och maktutövning.¹⁰²

Det finns en uppsjö av olika diskursanalyser, men till denna studie har Ernesto Laclau och Chantal Mouffes diskursteori valts. Denna diskursanalys har många inslag gemensamt med socialkonstruktivismen som just anser att kunskap inte avspeglar verkligheten, utan är med och skapar verkligheten.¹⁰³

I Laclau och Mouffes definition av diskurs, ses den som en version av verkligheten. Diskursen representerar ett visst perspektiv och vilket det är som representeras är en fråga om makt. Diskursanalysen som metod handlar om att analysera diskursen och på så sätt förstå mer av precis den maktstruktur den representerar. Detta sker genom att avslöja diskursen. Innan detta sker måste vissa begrepp identifieras.

I Laclau och Mouffes diskursteori ligger utgångspunkten i huvudsak på begreppen nodalpunkt, flytande signifikant och diskursiv kamp. Nodalpunkter utgörs av ord och begrepp i diskursen som har en större betydelse än andra på grund ut av att de knyter till sig och ger mening åt andra ord. Andra ord definieras olika av olika diskurser. Dessa ord kallas för flytande signifikant.

Genom att låta två diskurser mötas går det att se hur de skiljer sig. I detta möte uppstår en diskursiv kamp. Diskurser är nämligen aldrig ”inhuggna i sten”, eftersom de ständigt förändras i kontakten med andra diskurser. I detta möte och kamp ställs olika versioner av verkligheten mot varandra. Målet för varje diskurs är att uppnå en hegemoni, att precis det som den diskursen står för ska bli ett riktmärke, ett facit, för hur saker ska ses. Vissa diskurser får då mer utrymme än andra, vilket påverkar vår verklighetsuppfattning. Genom att urskilja nodalpunkterna, de flytande signifikanterna och den diskursiva kampen, går det att avslöja en diskurs och belysa det perspektiv som vill ge en viss sorts verklighetsbeskrivning.

¹⁰⁰ Denscombe (2009) s. 394.

¹⁰¹ Florén, Anders & Ågren, Henrik (2006) *Historiska undersökningar*. 2:a uppl. Lund: Studentlitteratur. s. 139.

¹⁰² Denscombe (2009) s. 393-395.

¹⁰³ Whinter Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise (2000) *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur. s. 19.

I min studie brukades diskursanalysen genom att jag utifrån texter och tal med Reagan som avsändare försökte avslöja den rådande diskuren. Detta skedde genom att jag just identifierade nodalpunkterna, de flytande signifikanterna och den diskursiva striden i dessa texter och uttalanden. På så sätt var målet att visa källorna till Reagans påverkan och maktutövning beträffande hur motivbilden bakom Grenadainterventionen skapades. Jag ville helt enkelt se vilken kontext, vilken bild av verkligheten Reagan skapade och förmedlade.¹⁰⁴

Fördelen med en kvalitativ diskursanalys är att studien går på djupet, istället för en ytlig bredd. Samtidigt sker analysen i ett material som enkelt möjliggör prövning av andra.¹⁰⁵ Det finns också nackdelar. Förutom att kvalitativa analyser på grund av ostrukturerade rådata tar längre tid än kvantitativa metoder, finns också risken med att resultaten kan tolkas olika. Detta kan bero på att olika forskare har olika identiteter, bakgrund och övertygelser som inverkar. Djupstudierna av få faktorer kan också få effekten att generaliseringar till ett större sammanhang blir missvisande på grund av att det studerade var något unikt för precis den situationen. Risken finns också att olika uttrycksformer lyfts ur sitt sammanhang, sin kontext och att betydelsen för vad de egentligen står för går förlorad, eller förenklas så att hänsyn inte tas till alla faktorer och variabler.¹⁰⁶

2.3 Källmaterial

Förutom att källmaterialet som analyserades i diskursanalysen hade Reagan som avsändare, var de också primärkällor. Med detta menas att informationen inte har traderats, gått i flera led, utan är ursprungliga. Detta gav källorna stor trovärdighet.¹⁰⁷ De primärkällor som används i denna studie var följande:

Reagans dagbok från tiden som president - *The Reagan Diaries*, självbiografin *An American Life*, brevkorrespondensen med Margret Thatcher mellan den 24 till 25 oktober 1983, utskrift av ett telefonsamtal mellan Reagan och Thatcher den 26 oktober 1983, samt tal till nationen hållet den 27 oktober 1983.

Till studien användes också sekundärkällor i form av avhandlingar, böcker och tidningar. Sekundärkällornas uppgift var att sätta in den studerade händelsen i en historisk kontext, samt sätta studien i relation till tidigare forskning.

¹⁰⁴ Whinter Jørgensen & Phillipss (2000) s. 31-41.

¹⁰⁵ Denscombe (2009) s. 398.

¹⁰⁶ Denscombe (2009) s. 399-401.

¹⁰⁷ Thurén, Torsten (2005) *Källkritik*. 2:a uppl. Stockholm: Liber. s. 53.

2.3.1 Källkritik

Metodologiskt beträffande källorna gick jag källkritiskt tillväga. I fallet med primärkällorna utgick jag i det närmaste ifrån att de var äkta, fast helt säker kan man aldrig vara. Istället fanns det mer adekvata källkritiska aspekter som applicerades på dem.

För det första var materialet skrivet i en historisk kontext som påverkat dess innehåll, samtidigt som innehållet tolkades och analyserades utifrån vår nutida kontext. Saker och påståenden som skrevs ned 1983 kan för oss här idag tyckas orimliga och osannolika, även fast inte så lång tid har förflutit. Det krävdes helt enkelt en medvetenhet för kontextens betydelse för våra uppfattningar och tolkningar.¹⁰⁸

Materialet kunde också vara skrivet för att ge en viss bild av händelserna, omedvetet eller medvetet, det var tendentiösa.¹⁰⁹ I denna process kunde det ha skett ett urval där vissa saker tagits med, andra tagits bort, eller en snedvridning där vissa saker förstörats, andra förminskats. Detta ger sammantaget en skev bild, men utifrån den diskurs bilden tillhör eller vill tillhöra, ses den som en sanning.¹¹⁰

Brev och dagböcker är exempel på detta. I sin dagbok och i sina brev var inte Reagan skyldig att ge en komplett och fullständig bild. De beskrev inte verkligheten, utan författarens subjektiva uppfattningar. I breven riktar sig dessutom författaren i regel inte till en bredare publik och sannolikheten var då hög att informationen däri byggde på uppgifter som den tänkta mottagaren tänktes känna till eller visste om avsändaren. Om målet är att veta något om verkligheten är brev och dagböcker opålitliga källor, men för att få författarens personliga tolkning på händelser är de högt värderade.¹¹¹ Kopplat till den diskursiva metoden anses också brevets avsändare vilja ge en viss bild av verkligheten. Det är detta diskursanalysen vill avslöja.¹¹²

Tidsmässigt kunde primärkällorna lokaliseras till den tidsperiod de beskriver, vilket ökar trovärdigheten, eftersom sannolikheten att faktorer glömts bort eller lagts till minskar. Den enda av primärkällorna som avvek i detta hänseende var självbiografin som tillkommit sju år efter Grenadainterventionen. Samtidigt tog den dock sin utgångspunkt i källmaterial från den tiden.

Sekundärkällorna i form av litteratur har i sin tur den stora fördelen att de var skrivna av personer i den akademiska världen. Deras resultat möjliggör en intersubjektiv prövbarhet,

¹⁰⁸ Bjarne (2002) s. 28.

¹⁰⁹ Thurén (2005) s. 66-67.

¹¹⁰ Thurén (2005) s. 87.

¹¹¹ Denscombe (2009) s. 297-298.

¹¹² Whinter Jørgensen & Phillips (2000) s. 19.

men för den skull kan dock tolkningen av resultatet variera.¹¹³ Att då ställa de olika tolkningarna mot varandra var enligt mig att föredra. Det som också ökar trovärdigheten för akademiska böcker är att experter granskat innehållet innan tryckning.¹¹⁴

Tidningsartiklarna var hämtade från de amerikanska nyhetsmagasinen *Time* och *Newsweek*. Deras uppgift var att hjälpa till med förståelsen och skapandet av en bild av den kontext som då rådde. Till skillnad från litteraturen och i likhet med primärkällorna var de skrivna i tiden för Grenadainterventionen. Ur en källkritisk synvinkel hade de också mycket gemensamt med de tidigare nämnda primärkällorna.

¹¹³ Bjarne (2002) s. 17.

¹¹⁴ Denscombe (2009) s. 302-303.

3. RESULTAT OCH ANALYS

3.1 Gammal utrikespolitik som går igen

Karlsson skrev i sin bok att den amerikanska utrikespolitiken bär på traditioner som är lika gamla och ibland äldre än själva nationen. I en av dessa traditioner har USA alltid känt sig hotad av världen utanför den västra hemisfären. Denna värld utgörs av en anarki med stater som genom maktpolitik vill utöka sina gränser.¹¹⁵

Crandall var inne på samma spår när han också hävdade att USA genom historien har fruktat stormakter utanför den västra hemisfären, främst europeiska. Karibien med sina ständiga konflikter sågs som regionens svaga länk och kunde utnyttjas av de europeiska stormakterna ifall inte USA intervenerade i säkerhetssyfte.¹¹⁶

I Reagans texter går det att finna en liknande rädsla. I dennes världsbild utgörs den hotande stormakten från den östra hemisfären av Sovjetunionen. Tidigt under sitt presidentämbete uttrycker Reagan i sin dagbok en stor oro för det ökade Sovjetiska engagemanget i den västra hemisfären och dess påstådda aktioner riktade mot USA. Detta märks bland annat i hans anteckningar från den 11 februari 1981:

*High spot a Nat. Security Council meeting. We have absolute proof of Soviet & Cuban activity in delivering arms to rebels in El Salvador – Also their worldwide propaganda campaign which has succeeded in raising riots & demonstrations in Europe & the U.S.*¹¹⁷

Knappt ett år senare, den 14 januari 1982, skriver Reagan om för honom uppskakande information han fått av USA:s FN-ambassadör Jeane Kirkpatrick:

*Jeanne [Jeane] K. tells me a Soviet ship designed to neutralize efforts to detect presence of Soviet Nuclear Subs has reached Cuba. First time such a ship has ever been in Am. Waters. This definitely is an offensive weapon – thus a violation of the 62 agreement.*¹¹⁸

Reagan anser att Grenada, och särskilt deras nya regering, har närmat sig Sovjetunionen och dess allierade i alltför hög grad. Av den anledningen vill han intervensera på Grenada i

¹¹⁵ Karlsson (1996) s. 17.

¹¹⁶ Crandall (2006) s. 2.

¹¹⁷ Reagan, Ronald (2007) *The Reagan Diaries*. New York: HarperCollins Publishers. s. 4.

¹¹⁸ Reagan (2007) s. 62.

säkerhetssyfte, något han framför och argumenterar om i ett brev till Margaret Thatcher den 25 oktober 1983, dagen då interventionen startade:

*Finally, I have also weighed US national security interests in my decision. As you know we have been increasingly concerned by Grenada's recent drift into the Soviet bloc. The political developments of the last few days have done nothing to ease our concerns. To the contrary, it is clear that Grenada has now been taken over by a group of leftist thugs who would likely align themselves with Cuba and the Soviet Union to an even greater degree than did the previous government.*¹¹⁹

Ett av motiven Reagan har för att USA ska intervensera på Grenada är alltså att ön har närmat sig Sovjetunionen och kommunistblocket och utgör ett hot som måste elimineras. Enligt Jönsson och Winnerstig ansåg Reagan och hans administration att den sovjetiska utrikespolitiken var expansionistisk i syftet att utöka sin politiska sfär. Detta utgjorde även ett hot mot USA:s säkerhet.¹²⁰

Karlsson hävdar i sin bok att USA ansåg att den sovjetiska och kubanska offensiven i Karibien hade gett dem mer makt på bekostnad av USA. För att säkra USA:s överlevnad och säkerhet motarbetades därför aktioner utförda av Sovjetunionen och dess allierade i regionen.¹²¹

Crandall i sin tur ger bilden av att USA under Reagans presidentskap utförde Grenadainterventionen för att hejda kommunismens spridning, eftersom de beförde att de latinamerikanska staterna annars skulle falla likt dominobrickor och bli till kommunistiska satellitstater.¹²² Crandall hävdade också att en stor bidragande orsak till Grenadainvasionen var bygget av en flygplats som allvarligt skulle hota USA:s säkerhet.¹²³ Detta stöds i ett av Reagans tal till nationen den 27 oktober 1983. Här belyser han faktumet att den tidigare premiärministern Bishop sökte hjälp från Kuba i byggandet:

¹¹⁹ Reagan letter to Thatcher (intervention goes ahead).

¹²⁰ Jönsson (1986) s. 6 / Winnerstig (2000) s. 97-105.

¹²¹ Karlsson (1996) s. 252-260.

¹²² Crandall (2006) s. 105-106.

¹²³ Crandall (2006) s. 132.

*He sought the help of Cuba in building an airport, which he claimed was for tourist trade, but which looked suspiciously suitable for military aircraft, including Soviet-built long-range bombers.*¹²⁴

Jönsson, Karlsson, Winnerstig och Crandalls antaganden visar sig också i Reagans självbiografi, där han motiverar Grenadainterventionen med hänvisning till Sovjetunionens expansionistiska avsikter:

*The price we had to pay to ensure the freedom of Grenada had been high – nineteen American lives and more than one hundred men injured. But the price would have been much higher if the Soviet Union had been allowed to perpetuate this penetration of our hemisphere. It would have only spread from there.*¹²⁵

Liknande argument framförs via brev till Thatcher dagen innan interventionen. Reagan syftar då på Grenadas grannländers oförmåga att försvara sig mot hot riktade mot deras demokratiska samhällen:

*The members of the Organisation of Eastern Caribbean States (oeCS) have raised similar concerns which are, of course, magnified by their proximity to and limited ability to defend themselves against the threat which Grenada now poses. They have a well founded fear of aggression by or subversion from Grenada, or the possibility that their own democratically-constituted governments may be challenged by some who might seek to imitate the example set by General Austin and the People's Revolutionary Army if this situation is not rectified.*¹²⁶

I ett telefonsamtal med Margaret Thatcher dagen efter interventionen inleddes, diskuterar också Reagan om ett av sina andra motiv bakom interventionen, nämligen att återinföra demokratin:

¹²⁴ Adress to the Nation on Events in Lebanon and Grenada October 27, 1983.

¹²⁵ Reagan (1990) s. 455.

¹²⁶ Reagan letter to Thatcher (thinking of intervening).

Prime Minister Thatcher:

Well let's hope it's soon over Ron, and that you manage to get a democracy restored.

President Reagan:

We're very hopeful that it is going to be short and then your role is going to be very critical, as we all try to return Grenada to democracy under that constitution that you left them. The leader that was murdered, and of course those that murdered him, have abandoned that constitution.¹²⁷

I dessa texter finner vi också stöd för Westerlunds avhandling, där USA som regional protektor bland sina grannländer skyddade freden och säkerheten och motarbetade kommunismen.¹²⁸ Detta kan också kopplas till Karlsson och Jönssons studie om att USA anser sig ha ett ansvar och skyldighet att försvara eller sprida demokratin i världen, likt en global version av *Manifest Destiny*.¹²⁹

I sitt tal till nationen lyfter Reagan också fram att interventionen var en aktion som utfördes tillsammans med Grenadas grannländer i syftet att återinföra öns demokrati. Aktionen rättfärdigades genom ett avtal de olika länderna ingått i sin organisation:

Last weekend, I was awakened in the early morning hours and told that six members of the Organization of Eastern Caribbean States, joined by Jamaica and Barbados, had sent an urgent request that we join them in a military operation to restore order and democracy to Grenada. They were proposing this action under the terms of a treaty, a mutual assistance pact that existed among them.¹³⁰

I Reagans självbiografi visar det sig paradoxalt nog att han inte ville blanda in Storbritannien eller andra länder mer än nödvändigt i interventionen av Grenada, eftersom det kunde skada aktionen. Ett av hans motiv bakom interventionen var att USA i så stor grad som möjlig skulle sköta den själv:

¹²⁷ Reagan phone call to Thatcher (record conversation).

¹²⁸ Westerlund (1987) s. 125.

¹²⁹ Karlsson (1996) s. 15-16 / Jönsson s.5.

¹³⁰ Adress to the Nation on Events in Lebanon and Grenada October 27, 1983.

We did not even inform the British beforehand, because I thought it would increase the possibility of a leak at our end and elevate the risk to our students.

Frankly, there was another reason I wanted secrecy. It was what I call the "post-Vietnam syndrome," the resistance of many in Congress to the use of military force abroad for any reason, because of our nation's experience in Vietnam.¹³¹

Med hänvisning till Karlssons studie är utdraget ur självbiografin åter ett exempel på klassisk amerikansk utrikespolitik, medan uppgifterna i talet till nationen är mer avvikande. I USA finns nämligen inte en tilltro på kollektiva lösningar, utan man ska istället i så stor utsträckning som möjligt själv ställa allt tillrätta.¹³² Jönsson skrev också att Reaganadministrationen skulle komma att tona ned betydelsen av multinationellt samarbete till förmån för den egna styrkan.¹³³ Följande citat går också emot Blomdahl och Winerstigs liberala antagande om att den amerikanska kongressen hade ett stort inflytande i Reagans utformande av utrikespolitiken. I detta fallet visar det sig att Reagan i egenskap av president handlar självständigt, eftersom interventionen annars aldrig skulle blivit av.

3.2 Att göra upp med sitt förflutna

I det föregående citatet hävdade Reagan att USA:s förlust i Vietnamkriget hade förlamat landet i användandet av militära styrkor i utlandet. Att komma ifrån detta "Vietnam-syndrom" och åter kunna använda militära styrkor i utrikespolitiken, var ytterliggare ett motiv bakom Grenadainterventionen. Han ville helt enkelt bryta med föregångarens utrikespolitik.

Fischer skrev att Reagan skulle komma att lägga om den amerikanska utrikespolitiken genom att realismen fick en renässans. De diplomatiska initiativen till att lösa konflikter tonades då ned till förmån för militära aktioner.¹³⁴ I följande citat från Reagans självbiografi visar sig denna utrikespolitiska omläggning:

I understood what Vietnam had meant for the country, but I believed the United States couldn't remain spooked forever by this experience to the point

¹³¹ Reagan (1990) s. 451.

¹³² Karlsson (1996) s. 18.

¹³³ Jönsson (1986) s. 16-19.

¹³⁴ Fischer (1997) s. 19-21.

*where it refused to stand up and defend its legitimate national security interests.*¹³⁵

En annan nationellt förnedrande historisk händelse var gisslandramat i Teheran några år innan Grenadainterventionen. Crandall påstår att ett annat av Reagans motiv till interventionen var att hindra den nya vänsterdoktrinära regimen att hålla amerikanska medborgare som gisslan, likt händelsen i Teheran några år tidigare.¹³⁶ Detta stöds i följande utdrag ur Reagans tal till nationen:

*I believe our government has a responsibility to go to the aid of its citizens, if their right to life and liberty is threatened. The nightmare of our hostages in Iran must never be repeated.*¹³⁷

3.3 Att visa världen sin styrka

I Reagans beslut om att USA skulle intervensera på Grenada fanns också motivet att visa landets styrka för omvärlden. Reagan anser att om USA inte hade intervenerat, hade detta signalerat att USA var så svagt att det inte kunde handskas med problem i sitt eget närområde. Resultatet av detta tänkta scenario, att USA skulle ignorera förfrågan om amerikansk intervention från Grenadas grannländer, skriver Reagan om i sin självbiografi:

*We couldn't say no to those six small countries who had asked us for help. We'd have no credibility or standing in the Americas if we did. If it ever became known, which I knew it would, that we had turned them down, few of our friends around the world would trust us completely as an ally again.*¹³⁸

I sin bok diskuterar Karlsson om att den amerikanska utrikespolitiska hållningen genom historien har sett ut precis som i det här fallet. Att misslyckas med problemen i sitt eget närområde var ett tecken på svaghet. I fallet med Reaganadministrationen yttrade sig inte bara detta i att stänga ute kommunistiska expansionsförsök, utan också genom att rulla tillbaka dem och uppnå hegemoni.¹³⁹

¹³⁵ Reagan (1990) s. 451.

¹³⁶ Crandall (2006) s. 108-109.

¹³⁷ Adress to the Nation on Events in Lebanon and Grenada October 27, 1983.

¹³⁸ Reagan (1990) s. 451.

¹³⁹ Karlsson (1996) s. 252-260.

I Blomdahl avhandling beskrivs militära aktioner som en metod som bland annat Reagan använde för att sända ut ett budskap till USA:s fiender och allierade om landets styrka.¹⁴⁰ Både Karlsson och Blomdahl får här också medhåll av Winnerstig som i sin avhandling visade att Reaganadministrationens mål var att uppnå en hegemoni. Genom denna hegemoni skulle USA uppvisa en så pass stor styrka som skulle avskräcka dess fiender och generera fred.¹⁴¹

3.4 Diskursanalys kopplad till den teoretiska utgångspunkten

I en diskursiv analys av de texter och uttalanden här ovan med Reagan som avsändare, där han angav motiven för USA:s intervention av Grenada, gick det att finna en diskursiv kamp mellan perspektiv som kunde härledas till antingen realismen eller liberalismen. Utifrån realismen kunde hotet från Sovjetunionen betecknas som en nodalpunkt. Detta ord har i Reagans texter och uttalanden en underförstådd negativ klang och kopplar till sig andra ord som hade att göra med expansion, säkerhetsrisk och militär aggression. Andra ord kopplat till realismen som kunde ses som nodalpunkter är nationell säkerhet där ord som trygghet och överlevnad kan kopplas, och styrka varifrån begreppet överlevnad åter ingick.

I det liberala perspektivet förekom nodalpunkterna frihet och demokrati. Ordet frihet knöt till sig ord som hade med fred att göra. När begreppet demokrati användes fanns det ett underförstått budskap att det skulle leda till fred, ordning, säkerhet, men också frihet. De olika nodalpunkterna knöt helt enkelt till sig ord och gav dem mening.

I texterna och uttalandena fanns det också flytande signifikanter, alltså ord och begrepp som definierades olika av de två diskurserna. Begreppet samarbete definierades exempelvis ur ett liberalt perspektiv som ett vinnande koncept och som något att föredra. Reagan underströk till och med i sitt tal till nationen att interventionen var en gemensam aktion utförd av USA tillsammans med Grenadas grannländer utifrån internationell rätt. I realismen ses kollektivt samarbete som något negativt. Självhjälpen och att klara sig själv är istället att föredra. Detta uttalade exempelvis Reagan i sin ovilja att involvera britterna i interventionen, eftersom det skulle få negativa effekter.

Begreppet intervention hade också olika betydelser. Ur en liberal synvinkel förklarades den i detta fall som en aktion för att återinföra demokrati och ordning. Att interventionen skulle vara rättfärdig sågs dessutom som viktigt, vilket Reagan ville ge sken av genom att härleda

¹⁴⁰ Blomdahl (2008) s. 216-221.

¹⁴¹ Winnerstig (2000) s. 17-105.

den till ett avtal ingånget mellan Grenada och dess grannländer. I realismen sågs intervention som ett sätt att bli av med ett säkerhetshot.

I de olika texterna och uttalandena gick det också att se ett visst övertag, en viss hegemoni, för realismen och liberala argument tycktes man använda för realismens syfte. Det liberala perspektivet hade helt enkelt accepterat den realistiska utgångspunkten och börjat anpassa sig efter den. Det såg helt enkelt ut som om den diskursiva kampen beträffande Reagans motiv till Grenadainterventionen vanns av realismen.¹⁴²

Överlevnaden är det i särklass viktigaste av realismens grundpelare. Går inte den att uppnå, är alla andra tänkbara mål en stat kan ha orealistiska och meningslösa. När Reagan fruktar aktioner och penetrering av Sovjetunionen och dess allierade i USA:s närområde, gör han det med hänvisning till att det utgör hot mot den nationella säkerheten, alltså överlevnaden.

Sett ur realistisk synvinkel kan Reagans texter tolkas som att makt är något som en part tillförskaffar sig på någon annans bekostnad. De sovjetiska aktionerna och penetreringen i den västra hemisfären innebär således mer makt för Sovjetunionen och mindre för USA. Den internationella politiken är helt enkelt en kamp om makt.¹⁴³

Beträffande Grenada fruktar Reagan, att om denna ö förloras till det kommunistiska blocket, kommer detta att starta en kedjereaktion som tillslut hotar den amerikanska suveräniteten (överlevnaden). Hotet ligger helt enkelt i, för att använda Mearsheimers offensiva realism-perspektiv, att Sovjetunionen uppnår en hegemoni som inte USA kan utmana. Interventionen av Grenada kan då tolkas som ett motiv från Reagans sida att eliminera detta hot. Det liberala perspektivets mål om att återinföra demokratin, uppfyllde då realismens syfte att vända utvecklingen till USA:s fördel. Att återinföra öns demokrati sågs nämligen av Reagan vara en garant för att hindra den sovjetiska expansionen.¹⁴⁴

Enligt realismen är styrka vägen till överlevnad. Detta visade sig i Reagans motiv att genom interventionen sända ut ett budskap till resten av världen om USA:s nyvunna makt.¹⁴⁵ För att uppnå detta målet insåg Reagan att USA måste framstå som en stat som gjort upp med sin tidigare utrikespolitik. Av den anledningen, helt i enlighet med realismen, brukades åter militärt våld som metod i konfliktlösning.

Även i synen på militärt våld kunde tecken på underkastelse från liberalismen urskiljas. Inom liberalismen är nämligen den demokratiska freden ett mål. I och med att demokratiska länder är mindre våldsbenägna uppnås fred. Liknande argument kunde hittas i Reagans texter

¹⁴² Whinter Jørgensen & Phillips (2000) s. 36-42.

¹⁴³ Dunne & Schmidt (2005) s. 93-101.

¹⁴⁴ Mearsheimer (2001) s. 5.

¹⁴⁵ Dunne & Schmidt (2005) s. 93.

och uttalanden, men i detta fall uppnåddes denna demokratiska fred genom att USA med hjälp av militärt våld upprätthöll den i regionen.¹⁴⁶

Om interventionen hade misslyckat, aldrig genomförts eller om de amerikanska medborgarna på ön hade tagits som gisslan likt Teheran, hade detta ur realistisk synvinkel signalerat svaghet och uppmuntrat till maktkamp. Reagans lösning på problemet var en kraftfull aktion som fungerade som styrkedemonstration, att precis som Mearsheimers offensiva realism få fred genom styrka.¹⁴⁷

En annan koppling som Reagans motiv bakom Grenadainterventionen har till realismen, är att han i sina texter och uttalanden aldrig överväger multinationella ageranden inom exempelvis FN eller NATOS:s ramar. USA skulle nämligen i så stor utsträckning som möjligt själva utföra interventionen. Detta är klara uttryck för realismens självhjälp och statism, att de enskilda staterna är huvudaktörerna i den internationella politiken och att staterna endast kan lita till sig själva.¹⁴⁸ Interventionen kunde som sagt också ses som ett liberalt ställningstagande, eftersom aktionen genomfördes med Grenadas grannländer. Samtidigt uppfyllde den dock realismens syfte i och med att USA var den nation som het odiskutabelt hade den ledande positionen.¹⁴⁹

¹⁴⁶ Winnerstig (2000) s. 251-254.

¹⁴⁷ Mearsheimer (2001) s. 5.

¹⁴⁸ Mearsheimer (1995) s. 11.

¹⁴⁹ Winnerstig (2000) s. 251-254.

4. SLUTDISKUSSION

4.1 Metod- och teoridiskussion

Jag är nöjd med valet att utföra en kvalitativ diskursanalys inom detta område, men i mån av mer tid hade studien kunnat utvecklas och ges en större bredd. Valet att endast koncentrera sig på texter och uttalanden med Reagan som avsändare hade som sagt med tidsaspekten att göra. Om mer tid hade funnits att tillgå och om utrymmet för studien varit större, hade materialet kunnat kompletteras med fler kommentarer från andra medlemmar ur Reaganadministrationen och andra personer som stod honom nära. Det sammanlagda resultatet hade också kunnat nyanseras genom att andra länders stats- och regeringschefer kommit till tals, t.ex. från Storbritannien och Sovjetunionen.

Utifrån studiens syfte och kvalitativa art kunde jag egentligen inte finna någon metod som skulle kunna passa bättre. Däremot går det att tänka sig att undersöka det studerade området, Grenadainterventionen, med ett annat syfte och med andra synvinklar.

Under studiens gång kunde jag uppfatta att den utrikespolitiska omvandlingen som skedde i USA under denna tid märktes i journalisternas skrivande. Att genomföra en studie beträffande hur bilden av Grenadainvasionen skilde sig åt mellan olika amerikanska dagstidningar och kanske hur beskrivningen skilde sig åt mellan tidningar som antingen uttalat stödde det republikanska partiet, alternativt det demokratiska skulle då vara intressant. En studie av hur bilden av Grenadainterventionen varierade mellan amerikansk och europeisk press går också att tänka sig.

Beträffande realismen som teoretisk utgångspunkt, anser jag att den hade ett stort förklaringsvärde. Det hade också varit möjligt att genomföra en diskursanalys som endast tog sin utgångspunkt i diskuren om *Manifest Destiny*, alternativt den beskrivna amerikanska ideologin, och hur dessa idéer påverkade Reagans beslutsfattande. På så sätt skulle studien mer fokusera på den amerikanska utrikespolitiska traditionens betydelse för Grenadainterventionen.

4.2 Resultatdiskussion

4.2.1 Betydelsen av Grenadainterventionen

I studien av texter och uttalanden med Reagan som avsändare kunde två diskurser urskiljas. Den ena kunde härledas till realismen och den andra till liberalismen. Utifrån dessa två diskurser skapades en motivbild till varför USA skulle intervensera på Grenada. Motiv utifrån båda diskurserna gick att finna, men den liberala tenderade att uppslukas av realismens

verklighetsbild och liberala ståndpunkter användes till och med för realistiska syften. Realismen tycktes helt enkelt ha uppnått en hegemoni där även dess antaganden accepterades och sågs som naturlig av den andra diskursen.

Reagans motiv till interventionen på Grenada var följande:

- Hindra den sovjetiska expansionen: Sovjetunionen och dess allierades aktioner i USA:s närområde sågs som säkerhetshot. Grenada hade under en tid närmat sig Sovjetunionen och dess allierade och sågs därför som ett hot som var tvunget att elimineras, annars skulle fler stater falla likt dominobrickor och USA:s säkerhet allvarligt hotas.
- Återinföra den grenadiska demokratin: I grund och botten en liberal ståndpunkt, men användes för realismens syfte för att hindra den hotande sovjetiska expansionen ifrån att uppnå hegemoni i regionen.
- Klara aktionen själv: Interventionen utfördes förvisso tillsammans med Grenadas grannländer, men USA hade den helt odiskutabelt ledande rollen. Detta signalerade militär och utrikespolitisk styrka, men var också ett resultat av att den amerikanska utrikespolitiska traditionen föraktade kollektiva aktioner.
- Bryta med föregångaren: Att intervensera på Grenada visade att USA åter var villigt och kunde använda militärt våld som utrikespolitiskt medel. Ett nederlag för den mer diplomatinriktade liberalismen.
- Hindra utrikespolitisk förnedring: Interventionen hindrade en internationell förnedring likt gisslandramat i Teheran några år tidigare, som i sin tur signalerade svaghet.
- Visa USA:s styrka: Hade interventionen misslyckats eller inte blivit av, hade detta signalerat svaghet och uppmuntrat USA:s fiender till aggression. Genom att den lyckades sändes ett budskap ut till USA:s fiender och allierade om landets styrka.

I inledningen till denna studie refererades det till vissa politiska sakkunniga som hävdade att interventionen av Grenada hade stor betydelse för det USA och den värld vi ser idag. Både på gott och ont. Det tycks som om denna lilla ö kräver en stor historisk bekräftelse. Historisk betydelse i all ära, men det ter sig som att Grenadainterventionen hade störst betydelse för Reagan själv och hans verklighetsuppfattning.

Att lyckas som politiker tror jag många gånger handlar om att ge den mest överensstämmande bilden av verkligheten, i kombination med den mest lockande visionen om

framtiden. Överensstämmer inte ens bild med verkligheten, är visionen om framtiden inte trovärdig. Samtidigt kan beskrivningen av verkligheten negligeras om visionen om framtiden tycks ouppnåelig. Hade exempelvis interventionen av Grenada misslyckats, är det troligt att Reagans vision om att åter göra USA starkt hade grusats. Den diskurs han förmedlade hade helt enkelt inte ansetts trovärdig. På så sätt hade historien kunnat ta en annan vändning.

I det här fallet uppfattas interventionen av Grenada som en aktion som inte kunde misslyckas. På så sätt fick USA ett gyllene tillfälle att visa världen sin styrka och att landet åter var en kraft att räkna med. Hade dock Reagan verkligen velat visa USA:s styrka och bli av med ett regionalt hot, hade en intervention av Kuba varit mer att föredra. Risken för bakslag och dess konsekvenser avskräckte nog Reagan i det fallet. Ett nytt Grisbuktsfiasko var inte önskvärt.

4.2.2 Reagan som drivkraft i historien eller dess produkt?

Under studien av vilka motiv Reagan hade för att USA skulle intervensera på Grenada har det dykt upp fler frågor. Varför drevs Reagan av dessa motiv under precis denna tid? Är Reagan en person som påverkar historien, en produkt av historien eller en kombination av båda? Vad hade resultatet blivit om Grenadainterventionen misslyckats? Vad säger Grenadainterventionen och Reagans handlande om världen då? Kan Grenadainterventionen belysa förhållanden i världen idag?

Det ter sig som att Reagan både var en produkt av historien, samtidigt som han var med och formade den. På så sätt förenas de två klassiska historiesynerna. Det som förde Reagan till makten var nämligen att USA och dess roll i världen såg ut på ett speciellt sätt. När företrädaren Carter blev vald såg i sin tur förutsättningarna annorlunda ut. Tiderna förändras helt enkelt och med den förutsättningarna och politiken.

I studien visade det sig att den diskurs Reagan var del av och förmedlade, hade en klar koppling till realismen. Den kontext han ansåg sig själv omges av och vara en del i, var därför starkt färgad av dess antaganden. Detta var kanske inte så konstigt, eftersom den värld han levde i var uppdelad i två maktblock som ständigt försökte skaffa sig fördelar på den andres bekostnad.

Samtidigt som han levde i en värld som lämpade sig för realistiska antaganden, var han också en aktiv skapare av den, vilket hans texter och uttalanden visade. Som sagt är inte diskurser inhuggna i sten och olika diskurser ställs hela tiden mot varandra i en diskursiv kamp. Presidentvalet 1980 kan liknas vid en sådan diskursiv kamp där Reagans

realismfärgade världsuppfattning ställdes mot Carters liberala motsvarighet. Hade Carter fått förnyat förtroende hade antagligen världen och historien sett annorlunda ut.

Att Reagan använde sig av liberala motiv, dock underställda realismen, kunde vara ett resultat av att USA befann sig i en omvandlingsfas mellan Carters liberalism och Reagans realism. Kanske var det så att Reagan då ville ena det amerikanska folket beträffande interventionen genom att appellera på båda sidors argument. En annan faktor som kan ha spelat in var att Reagan ville anspela på den tidigare amerikanska utrikespolitiska traditionen, eller snarare myten, om ett land som inte drevs av maktpolitik, utan ville förändra världen genom sitt *Manifest Destiny*.

4.2.3 Vägskälet för USA

Det kanske mest intressanta med en studie om Grenadainterventionen är att den på flera sätt belyser den värld vi lever i idag. Precis som 1983 befinner sig USA i en svår situation och tycks efterfråga en uppgörelse med sitt förflutna. En del av de frågor journalisten Walter Isaacson skrev till sin samtid den 7 november 1983 skulle lika gärna kunna ställas idag. Är USA nu åter villigt att i fortsättningen använda militärt våld för att få igenom sina utrikespolitiska mål? Kommer i så fall militärt våld att ersätta diplomatin?

5. REFERENSER

Almgren, Hans, Bergström, Börje & Löwgren, Arne (2007) *Alla tiders historia Maxi*. 2:a uppl. Malmö: Gleerups.

Baylis, John & Smith, Steve (red.). (2008) *The Globalization of World Politics: An Introduction to International relations*. 4:e uppl. Oxford: Oxford University Press.

Bjarne Larsson, Gabriella (red.). (2002) *Forma historia – Metodövningar*. Lund: Studentlitteratur.

Blomdahl, Mikael (2008) *The Political Use of Force*. Stockholm: Departement of Political Science.

Breithel, Ingemar, Ekman, Agnita, Gleisner, Ann-Sophie m.fl. (red.). (2009) *Bra Böckers årsbok 2008*. Stockholm: Bra Böcker.

Crandall, Russell (2006) *Gunboat Democracy – U.S. Interventions in the Dominican Republic, Grenada and Panama*. Oxford: Rowan & Littlefield Publishers.

Denscombe, Martyn (2009) *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur.

Diederich, Bernard (1983) Grenada: Spice Island Power Play. *Time* 1983-10-31.

Fischer, Beth A (1997) *The Reagan Reversal*. Columbia: University of Missouri Press.

Florén, Anders & Ågren, Henrik (2006) *Historiska undersökningar*. 2:a uppl. Lund: Studentlitteratur.

Grenada: The Fall of a Warlock (1979) *Time* 1979-04-02.

Isaacson, Walter (1983) Weighing the Proper Role. *Time* 1983-11-07.

Jönsson, Per (1980) *Carters utrikespolitik*. Stockholm: Utrikespolitiska institutet.

Jönsson, Per (1986) *Reagan, USA och världen*. Stockholm: Utrikespolitiska institutet.

Karlsson, Klas-Göran (2007) *Europa och världen under 1900-talet*. 2:a uppl. Stockholm: Liber.

Klas-Göran & Zander, Ulf (red.). (2004) *Historien är nu: en introduktion till historiedidaktiken*. Lund: Studentlitteratur.

Karlsson, Svante (1996) *Amerikas bakgård – om USA:s utrikespolitik i Karibien*. Stockholm: Nerenius & Santérus Förlag.

Magnuson, Ed (1983) D-Day in Grenada. *Time* 1983-11-07.

- Malmgren, Cecilia & Willén, Lasse (1983) *Grenada – Karibiens okända revolution*. Stockholm: Utbildning för Biståndsverksamhet (UBV).
- Mearsheimer, John J (1995) *The False Promise of International Institutions*. Cambridge: Mass MIT Press.
- Mearsheimer, John J (2001) *The Tragedy of Great Power Politics*. New York: W.W Norton & Company.
- Nye, Joseph S & Welch, David A (2007) *Understanding Global Conflict and Cooperation – An Introduction to Theory and History*. 8:e uppl. New York: Pearson.
- Reagan, Ronald (1990) *An American Life*. New York: Simon and Schuster.
- Reagan, Ronald (2007) *The Reagan Diaries*. New York: HarperCollins Publishers.
- Strasser, Steven (1983) The Cuban Connection. *Newsweek* 1983-11-07.
- Thurén, Torsten (2005) *Källkritik*. 2:a uppl. Stockholm: Liber.
- Westlund, Ulf (1987) *Superpower Roles*. Lund: Departement of Political Science.
- Whinter Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Whitaker, Mark (1983) A Crisis in the Caribbean. *Newsweek* 1983-10-31.
- Winnerstig, Mike (2000) *A World Reformed?* Stockholm: Departement of Political Science.

Elektroniska källor

Adress to the Nation on Events in Lebanon and Grenada October 27, 1983. Hämtat från http://www.reaganfoundation.org/pdf/Adress_Events_Lebanon_Grenada_102783.pdf. Hämtat den 29 oktober 2010.

Grenada: Reagan letter to Thatcher (thinking of intervening). Hämtat från <http://www.margarethatatcher.org/document109428>. Hämtat den 14 oktober 2010.

Grenada: Reagan letter to Thatcher (intervention goes ahead). Hämtat från <http://www.margarethatatcher.org/document109430>. Hämtat den 14 oktober 2010.

Grenada: Reagan phone call to Thatcher (record of conversation). Hämtat från <http://www.margarethatatcher.org/document109426>. Hämtat den 14 oktober 2010.

Landguiden, www.landgiuden.se. Besökt den 28 september 2010.

Nationalencyklopedins Internettjänst, www.ne.se. Besökt den 3 oktober 2010.

